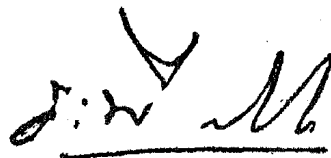

ภรรยาไม่รักของเท่านั้น.
ร:พี ฟ้าตก

ด้วยคุณธรรมอันสูงที่ พ.อ. เจริญ นิยมาคม ได้สร้างไว้เป็นผลดีแก่วงการกล้วยไม้
สมควรที่จะเป็นตัวอย่างอันดีแก่ชนทั่ว ๆ ไป โดยที่ พ.อ. เจริญ ฯ ได้จากไปเสียก่อนที่จะได้ปลื้มใจ
ในผล และมีหน้าที่วงการกล้วยไม้จะได้ตอบแทนบุญคุณแต่อย่างใด ข้าพเจ้าขออุทิศวิทยาทานในการ
พิมพ์ความรู้เรื่องกล้วยไม้เล่มนี้ ให้บังเกิดเป็นกุศลแก่ดวงวิญญาณของ พ.อ. เจริญ นิยมาคม และ
ขอให้กรรมดีต่าง ๆ จงบรรลุลผลในสัมปรายภพทุกประการเทอญ

(นายระพี สาคริก)

นายกสมาคมกล้วยไม้แห่งประเทศไทย

กล้วยไม้สกุลรองเท้านารี

.....ระพี สาคริก

กล้วยไม้ในสกุลรองเท้านารี (*Paphiopedilum*) ที่พบอยู่ตามธรรมชาติ มีไม่ต่ำกว่า ๕๐ ชนิด ตั้งแต่เทือกเขาหิมาลัยลงมาถึงมาเลเซียและเลียบไปถึงฟิลิปปินส์ สำหรับประเทศไทยนั้นเท่าที่ได้ปรากฏและมีหลักฐานแน่ชัดมีอยู่ไม่น้อยกว่า ๙ ชนิด ชื่อสกุลของกล้วยไม้รองเท้านารีเป็นภาษาอังกฤษนั้น ในหมู่นักพืชกรรมบางกลุ่มนิยมเรียกว่า *Cypripedium* แทน *Paphiopedilum* แต่เนื่องจากว่ากล้วยไม้สกุลนี้ ได้รวมเอากล้วยไม้ รองเท้านารี ชนิดที่พบ ในแถบหนาวเหนือเข้ามาไว้ด้วย ดังนั้นเพื่อมิให้เป็นการสับสนมากมาย นักพฤกษศาสตร์จึงได้แยกเอากล้วยไม้รองเท้านารีที่พบในภาคพื้นเอเชียเข้าไว้ในสกุล *Paphiopedilum*

Pfitzer ได้แบ่งแยกสกุลกล้วยไม้สกุลนี้ออกไปเป็นสกุลย่อยอีกสามสกุล แต่เมื่อได้พิจารณาจาก เหตุผลและรายงานของ Holttum การจำแนกของ Pfitzer อาจไม่มีใครจะใกล้เคียงกับกับธรรมชาตินัก สำหรับชนิดที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศไทยนั้นน่าจะได้แบ่งออกเป็น ๔ หมู่ เป็นอย่างน้อย คือ

๑. *Brachypetalum* ประกอบด้วยรองเท้านารีผ้าหอย (*P. bellatulum*) รองเท้านารีดอกสีขาว (*P. nivenum*), รองเท้านารีสีครีม (*P. godefroyae*), และรองเท้านารีปราจีน

(*P. concolor*) ซึ่งเป็นหมู่ที่มีดอกพORMกลม กลีบกว้าง และใบมีลายสีเขียวที่พบขึ้นน้อยตามภูเขาหินปูนที่มีใบไม้ผุตกทับถมกันอยู่

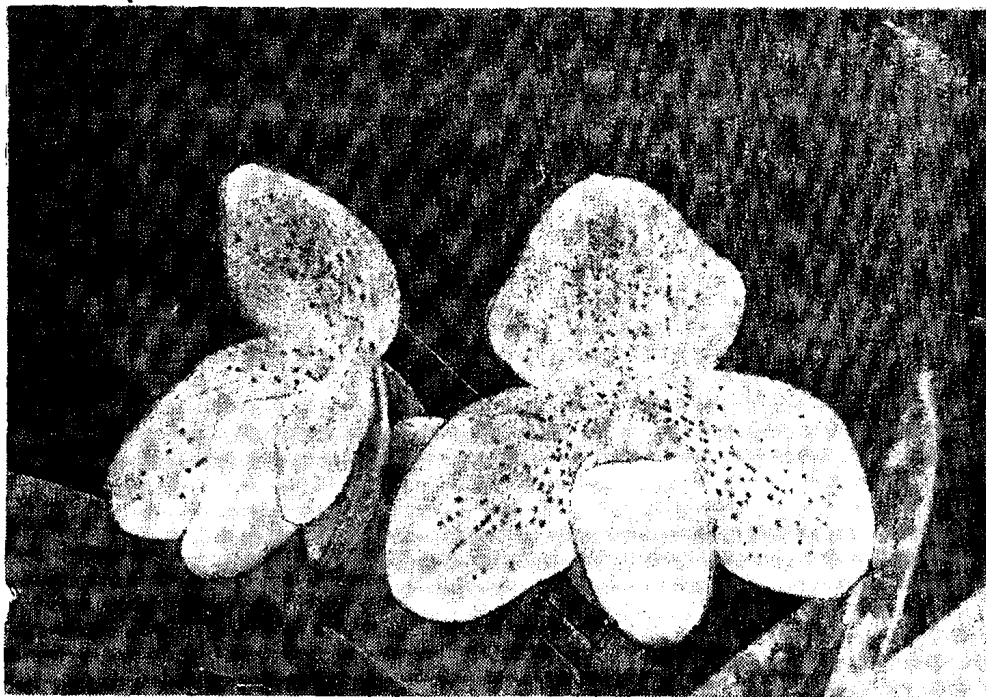
๒. พวก กลีบ แคบ และ บิด เป็น เกสรตัว ชัดเจน เดียว กับ กลีบ ไม้ ร่อง เท้า นารีฟิลิปปินส์ (*P. philippinse*), ซึ่งได้มีผู้นำเข้ามาแพร่หลายอยู่ในรังกล้วยไม้เมืองไทยหลายแห่งในปัจจุบันนี้ แต่สำหรับ ชนิด ที่มีแหล่ง กำเนิดใน ประเทศไทย นั้น มีอยู่ ชนิดเดียว คือ ร่องเท้า นารี กาญจนบุรี (*P. parishii*)

๓. พวกที่มีใบสีเขียว ไม้มีลาย และมีลักษณะดอกคล้ายคลึงกันกับ (*P. insigne*), ได้แก่ ร่องเท้า นารีอินทนนท์ (*P. villosum*), และ ร่องเท้า นารีจังหวัดกระบี่ (*P. exul*)

๔. พวก ร่องเท้า นารีคางคก ได้แก่ ร่องเท้า นารี *P. callosum*, *P. barbatum* และ ชนิดอื่น ๆ อีก บางชนิดซึ่งหลักฐานที่พบใหม่ยังไม่ชัดเจนนัก พวกนี้เป็นพวกใบลาย และมีจำนวนโครโมโซมแปรปรวนไปจากพวกที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

ร่องเท้า นารีฝ้ายหอย (*P. bellatulum*)

กล้วยไม้ ร่องเท้า นารีชนิดนี้ มีแหล่งกำเนิดอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้มีรายงานว่า พบทางจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน แถบที่มีระดับความสูงพื้นที่จากระดับน้ำทะเลค่อนข้างสูง เช่นบนดอยเชียงดาว และบางแห่งในแถบอำเภอลี้และเถิน เท่าที่ได้สังเกตปรากฏว่าพันธุ์ที่ได้มาจากตามริมห้วยในเขตอำเภอลี้และเถินเลียงงาย ในกรุงเทพฯ กวพันธุ์ที่ได้มาจากบนดอยเชียงดาว ซึ่งมีระดับความสูงจากน้ำทะเลกว่า ๖,๐๐๐ ฟุต

รองเท้านารีเหลืองปราจีน *Paphiopedilum concolor*

กล้วยไม้รองเท้านารีชนิดนี้ มีฟอร์มดอกกลมและหนาเป็นพิเศษ ดอกขนาดธรรมดากว้างประมาณ $2\frac{3}{4}$ นิ้ว กลีบบนกว้างประมาณ ๒ นิ้ว และงุ้มมาข้างหน้าเล็กน้อย สีดอกทั่ว ๆ ไปมีพื้นสีขาว มีจุดสีม่วงแก่ขนาดค่อนข้างใหญ่ประปรายทั่ว ๆ ไป ขนาดรูปลักษณะและจุดของดอก มีความผิดเพี้ยนกันบ้างเป็นรายต้น ลักษณะที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งคือ ก้านช่อดอกสั้นและอ่อนมาก ไม่สามารถจะชูดอกให้ตั้งชันได้ โดยทั่ว ๆ ไปพบว่ามียอดดอกเพียงดอกเดียวบนก้านช่อ นาน ๆ จึงจะพบสองดอกบนช่อเดียวกัน ฤดูดอกประมาณเดือนมกราคมไปจนถึงพฤษภาคมหรือมิถุนายน แต่ก็อาจพบบางต้นออกดอกนอกฤดู เช่นในเดือนสิงหาคมก็มี รองเท้านารีฝ้ายหอยเป็นรองเท้านารีประเภทใบลาย เช่นเดียวกับกล้วยไม้รองเท้านารีชนิดอื่น ๆ ในประเภท (Brachypetalum) ใบกว้างประมาณ $2\frac{3}{4}$ นิ้ว และยาวประมาณ ๕ หรือ ๖ นิ้ว มีลายลักษณะเป็นร่างแหสีเขียวเข้มอยู่บนผิวใบด้านบน ผิวใบด้านใต้มีจุดละเอียดสีม่วงประปรายหรือหนาแน่นแตกต่างกันเป็นรายต้น

รองเท้านารีเหลืองปราจีน (Paphiopedilum concolor)

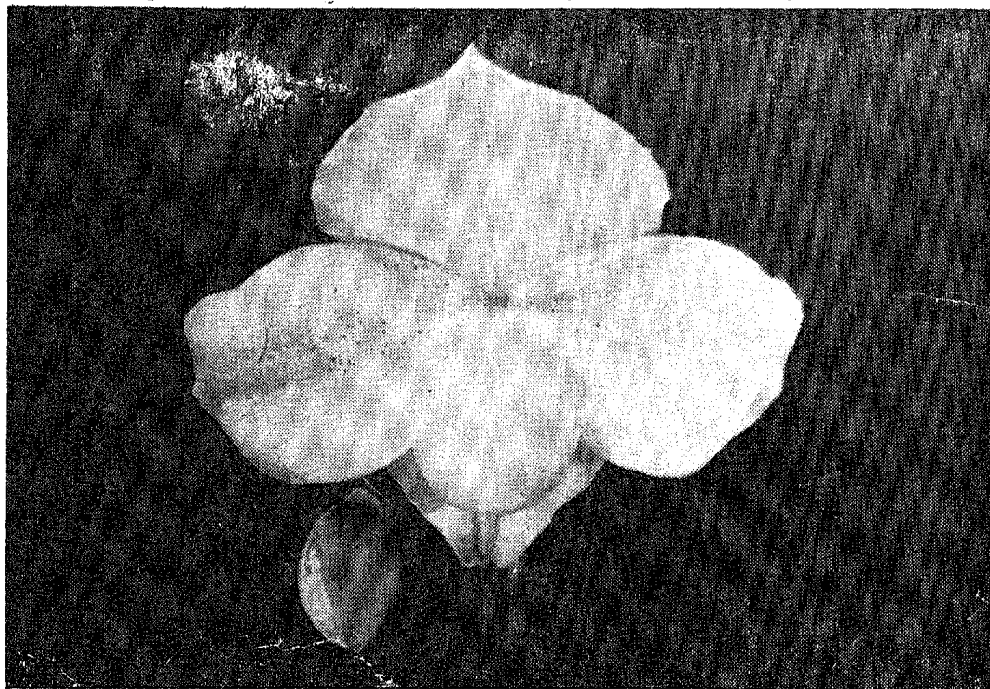
เป็นกล้วยไม้รองเท้านารีที่พบเห็นบ่อยกว่าชนิดอื่น ๆ แม้แต่ร้านจำหน่ายกล้วยไม้ไทยที่ตลาดนัดท้องสนามหลวงก็มักจะมีจำหน่ายเป็นประจำ เนื่องจากกล้วยไม้ไทยที่นำมาจำหน่ายยังตลาดนัดท้องสนามหลวงแทบทุกนัด มักจะเป็นกล้วยไม้จากป่าจังหวัดปราจีนบุรี นอกจากนั้นมีจากป่าภาคอื่น ๆ ของประเทศเป็นครั้งคราว อีกประการหนึ่ง มักจะเป็นที่ประจักษ์แก่คนนิยมกล้วยไม้ประเภทนี้อยู่แล้วว่า ในบรรดากล้วยไม้รองเท้านารีของไทยชนิดต่าง ๆ รองเท้านารีชนิดนี้สามารถเลี้ยงให้งอกงามได้เป็นอย่างดีในพระนครและจังหวัดอื่น ๆ โดยไม่มีใครจะเลือกสภาพสิ่งแวดล้อมของธรรมชาติ และยังสามารถ

ออกดอกให้ผู้เลี้ยงได้ชมเสมอ ๆ เกือบตลอดทั้งปีโดยแทบไม่มีฤดูดอกโดยเฉพาะ ถ้าหากจะซื้อมาปลูก ก็จะสามารถทำได้ง่าย ราคาถูกกว่าชนิดอื่น ๆ ตามธรรมชาติจะพบว่ารองเท้านารีชนิดนี้ขึ้นอยู่กับหินปูน ๆ ปนกับใบไม้ผู้ที่ตกทับถมกันบนดินร่วน บางทีก็พบอยู่ตามริมห้วย หรือเชิงเขาหินปูนจากป่า จังหวัดสระบุรีขึ้นไปทางนครนายกและปราจีนบุรี และปรากฏว่าบนเกาะในทะเลฝั่งตะวันออกของ อ่าวไทยก็มีอยู่ด้วย ใบเป็นประเภทใบลาย กว้างประมาณ ๒ นิ้ว และยาวประมาณ ๖ นิ้ว ได้ทั้งใบมีจุดสีม่วงประปรายบาง ๆ บางต้นก็อาจพบว่ามีแต่สีเขียว ไม่มีจุดสีม่วงเลยก็มี ก้านช่อดอกยาวประมาณ ๔ หรือ ๕ นิ้ว อาจให้ดอกได้ถึง ๓ ดอกบนช่อเดียวกัน ดอกโตประมาณ ๒ นิ้ว สีเหลืองหรือเหลืองอมเขียวอ่อน ๆ ประจุดสีม่วงจุดเล็ก ๆ บาง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนใกล้โคนกลีบบนขนาดกว้างยาวประมาณ ๑ $\frac{3}{4}$ นิ้ว ตรงกลางกลีบเป็นแฉ่งเล็กน้อย กลีบข้างทั้งสองข้างกลีบค่อนข้างรีปากกระเป๋าค่อนข้างเรียว กว้างประมาณ $\frac{3}{4}$ นิ้ว และยาวประมาณ ๑ $\frac{3}{4}$ นิ้ว แม้ว่าจะออกดอกโดยไม่เลือกฤดู แต่ฤดูที่ให้ดอกมากที่สุดคือระหว่างเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม

จากเอกสารอ้างอิงปรากฏว่า กล้วยไม้ชนิดนี้มีการกระจายพันธุ์ตามธรรมชาติลงไปถึงตอนใต้ของประเทศ และถึงประเทศเพื่อนบ้านรอบ ๆ ประเทศไทยด้วย นอกจากทางเหนือ

รองเท้านารีดอกสีขาว (*Paphiopedilum niveum*)

เป็นรองเท้านารีที่มีดอกสีขาวเป็นที่นิยมกันในวงการกล้วยไม้ มิใช่แต่ในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังได้แพร่หลายไปในหมู่กล้วยไม้ในต่างประเทศ ประกอบกับลักษณะก้านช่อดอกยาวเป็นพิเศษ ช่วยให้ดอกชูเด่น และเหมาะแก่การใช้ปักในภาชนะหรือทำไม้ตัดดอก

รองเท้านารีสีขาว *Paphiopedilum niveum*

แหล่งกำเนิดของพันธุ์กล้วยไม้นี้ มีอาณาบริเวณตั้งแต่หมู่เกาะในมหาสมุทรอินเดียตอนเหนือของมาเลเซียขึ้นมาในเขตแดนประเทศไทยจนถึงจังหวัดตรัง พบขึ้นอยู่บนเขาหินปูนซึ่งสูงชัน และมีอัตราการผุพังของหินค่อนข้างสูงเนื่องจากมีปริมาณน้ำฝนตามธรรมชาติไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ มิลลิเมตร ต่อปี และมีการทับถมของใบไม้ผุตามแอ่งหินซึ่งค่อนข้างร่ม แต่ได้รับลมธรรมชาติอย่างเต็มที่

รองเท้านารีดอกขาว^๕ เป็นรองเท้านารีประเภทใบลาย ใต้ท้องมีใบสีม่วงแก่ ก้านช่อดอกยาวประมาณ ๖ นิ้วฟูต มีดอกก้านช่อครั้งละ ๑ ถึง ๓ ดอก ดอกโตประมาณ ๒ นิ้ว ถึง ๓ นิ้ว พันกลีบดอกสีขาว เนอกลีบเป็นมันสดใส มีจุดละเอียด ๆ สีม่วงใกล้ ๆ โคนกลีบ ต้นที่มีดอกสีขาวบริสุทธิ์ นับว่าหายากและมีค่ามาก เช่นต้นของ พันเอก แดม สุกงวัล ซึ่งได้รับรางวัล เอฟ. ซี. ซี. (First Class Certificate) จากสมาคมกล้วยไม้แห่งประเทศไทยเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๐๙ และตั้งชื่อต้นว่า “ธิดา” เป็นต้นที่มีสีขาวบริสุทธิ์สดใส และมีฟอร์มดอกดีเด่น นับว่าเป็นกล้วยไม้ไทยที่มีคุณสมบัติชั้นเยี่ยมต้นหนึ่ง กล้วยไม้รองเท้านารีชนิดนี้เป็นกล้วยไม้ที่เลี้ยงง่ายในที่ราบภาคกลางของประเทศไทย สามารถออกดอกให้ได้เกือบตลอดปี และฤดูซึ่งให้ดอกมากที่สุดประมาณเดือนมีนาคมไปจนถึงเดือนกรกฎาคม

รองเท้านารีช่ออ่างทอง (*Paphiopedilum niveum* “Ang Thong”)

มีลักษณะแหล่งกำเนิดคล้ายคลึงกับรองเท้านารีดอกสีขาว พบตามหมู่เกาะในบริเวณอ่าวไทย เช่นเกาะสมุย หรือหมู่เกาะช่ออ่างทองทั่ว ๆ ไป เป็นรองเท้านารีประเภทใบลาย ซึ่งมีความผิดเพี้ยนของลักษณะต้น ใบ และดอกกว้างขวางกว่ารองเท้านารีดอกสีขาว กล่าวคือ ใบของแต่ละต้นอาจจะ

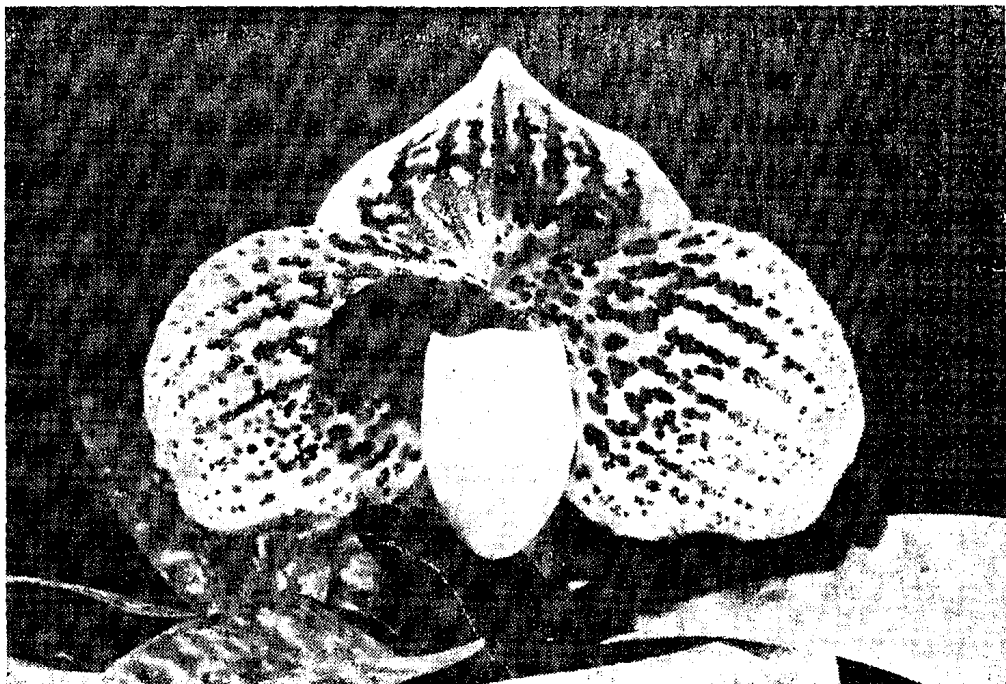
มีลายมากบ้าง น้อยบ้าง ได้ทั้งใบก็อาจจะพบว่ามีสีม่วงแก่ หรือสีม่วงอ่อน บางต้นก็เกือบจะไม่พบว่ามีสีม่วงเลย ก้านช่อดอกของบางต้นค่อนข้างยาว บางต้นก็สั้น ขนาดดอกต่างๆ กัน ไม่ใคร่จะสม่ำเสมอ การประจุกในดอกก็มีทั้งที่แสดงลักษณะจุดใหญ่ ๆ กระจายออกไปจากโคนกลีบ บางต้นก็ให้ดอกซึ่งมีจุดเล็ก ๆ และบางตัว พันกลีบดอกสีขาว กลีบค่อนข้างหนาและมันคงแข็งแรงมาก ขนาดดอกโดยทั่ว ๆ ไปโตกว่ารองเท้านารีดอกขาวชนิดที่ได้กล่าวมาแล้ว

นำมาปลูกในกรุงเทพ ฯ ปรากฏว่าเลี้ยงง่าย งามดีมาก แต่ถ้าหากจะเปรียบเทียบกับรองเท้านารีดอกสีขาวธรรมดาแล้ว ชนิดนี้เติบโตและเลี้ยงง่ายกว่า แต่มีข้อเสียอยู่ประการหนึ่งคือ รองเท้านารีชนิดนี้ไม่ใคร่จะทนทานต่อโรคเน่า หากปลูกไว้นาน ๆ ปี จนเครื่องปลูกผุมาก มักจะเกิดโรคเน่าและลุกลามไปได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ามีการตั้งกระดางไว้ใกล้ชิดกันมาก ๆ

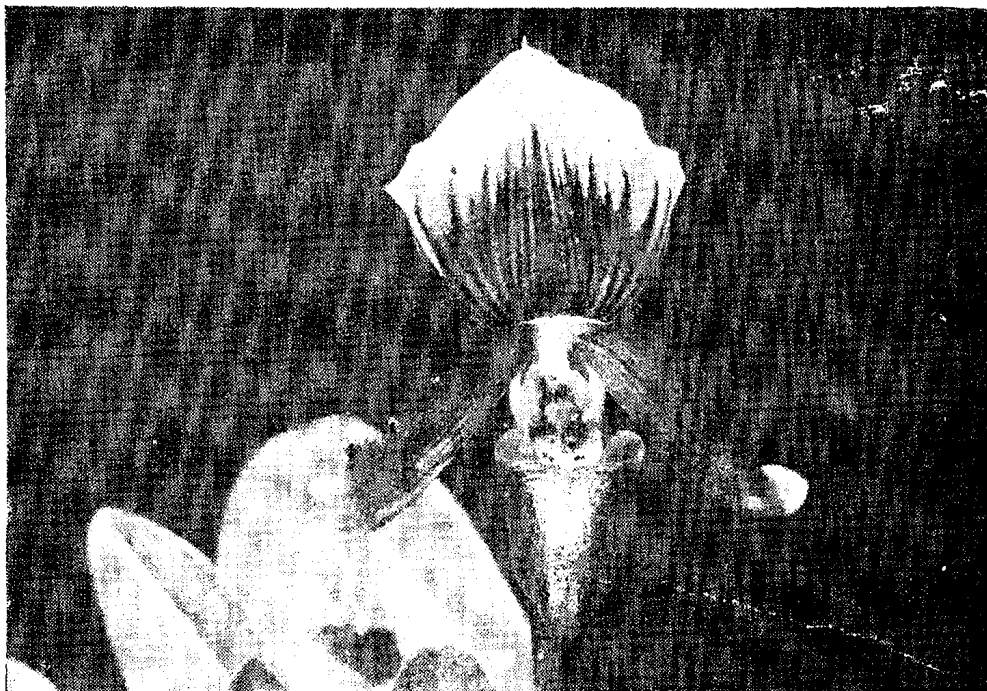
รองเท้านารีดอกสีครีม (*Paphiopedilum godefroyae*)

เป็นรองเท้านารีประเภทใบลายอีกชนิดหนึ่งซึ่งมีความสวยงามมาก มีลักษณะต้นและใบคล้ายคลึงกับชนิดดอกขาวมาก ถ้าหากปลูกปะปนกันโดยมิได้เห็นดอกก็ยากที่จะแยกออกจากกันได้ โดยอาศัยลักษณะต้นและใบ บางครั้งเราได้พบว่า พบรองเท้านารีชนิดนี้^{๕๕}ปะปนกันอยู่กับรองเท้านารีดอกขาว

รองเท้านารีสีครีม^{๕๕}มีก้านช่อดอกสั้นกว่ารองเท้านารีดอกขาว ดอกสีเหลืองครีมประจุดสีม่วง โตกว่าจุดในดอกรองเท้านารีดอกขาว จุดสีม่วงนี้กระจายออกไปจากโคนกลีบไปเกือบทั่วบริเวณกลีบ ดอก

รองเท้านารีศรีกรม *Paphiopedilum godefroyae*

รองเท้านารีคางกบ *Paphiopedilum callosum*

มีลักษณะพอร์มกลม ขนาดใหญ่และกลีบหนากว่าชนิดดอกขาว ฤดูดอกเริ่มตั้งแต่เดือนเมษายนไปจนถึงมิถุนายนของปี การปลูกและบำรุงรักษาเช่นเดียวกันกับรองเท้านารีดอกขาว ดอกบานทนได้ประมาณหนึ่งเดือนถึงสองเดือน เมื่อบานนาน ๆ ริมกลีบมักจะแอ่นไปข้างหลังเล็กน้อย

รองเท้านารีคางกบ หรือแมลงภู (Paphiopedilum callosum)

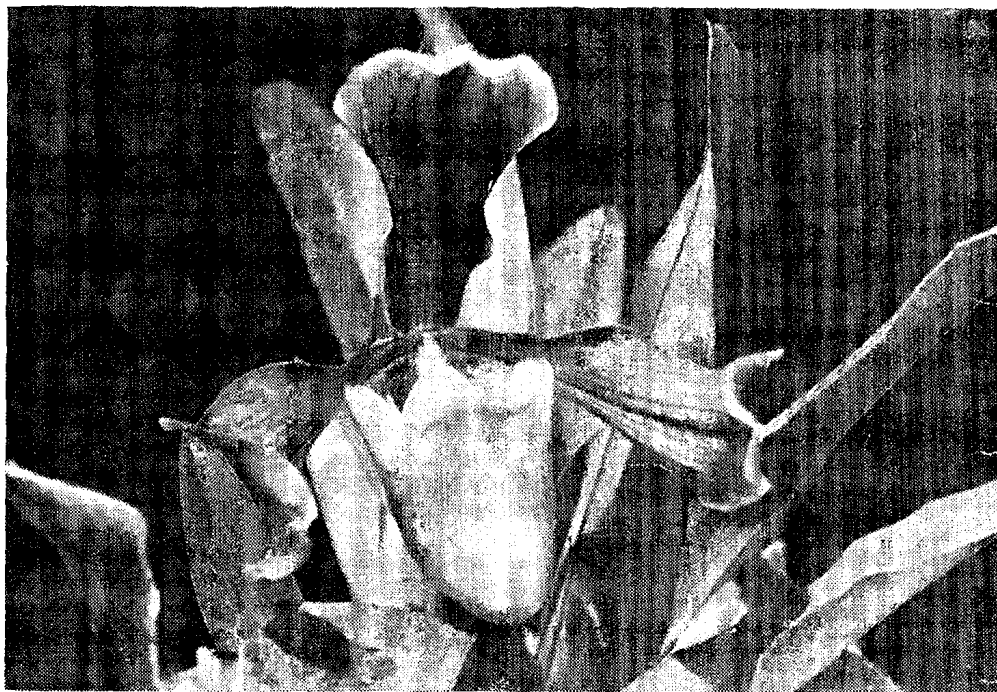
เป็นรองเท้านารีใบหลายซึ่งมีลักษณะผิดแปลกไปจากชนิดต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว สีของใบค่อนข้างจางกว่า ปลายใบเรียวแหลมกว่า และทรงของใบตั้งชันเล็กน้อย เป็นรองเท้านารีที่พบตามธรรมชาติในแถบพื้นที่ซึ่งมีระดับสูง จึงปรากฏว่า เมื่อนำมาเลี้ยงในบริเวณที่ราบภาคกลางของประเทศไทยจึงมักจะไม่มีใครเจริญงอกงามและไม่ออกดอกให้เท่าที่ควร ลักษณะต้นและใบคล้ายคลึงกันกับรองเท้านารีบาร์เบตัม (Paphiopedilum barbatum) มาก แต่รองเท้านารีชนิดนี้มีจำนวนโครโมโซม ๓๒ ส่วน รองเท้านารีบาร์เบตัมมีจำนวนโครโมโซม ๓๘. รองเท้านารีคางกบนี้มีก้านช่อยาวและมีดอกเพียงช่อละดอกเดียว ก้านช่อสีม่วงคล้ำ มีขนหนาแน่น กลีบบนของดอกมีริมสีขาวและมีลักษณะใหญ่ ปลายแหลม รูปปลายใบโพธิ์ มีบริเวณสีเขียวและสีม่วงคล้ำกระจายออกจากโคนกลีบ กลีบในทั้งสองข้างเหยียดลงข้างล่างเล็กน้อย โค้งคล้ายรูปอักษร เอส เล็กน้อย โคนกลีบสีเขียว ปลายกลีบสีขาวเหลืองอมม่วง ริมกลีบด้านบนมีไฟ และมีขนสีดำที่ใสนั้น ปากมีลักษณะค่อนข้างใหญ่ ด้านบนผายออกเล็กน้อย เหลือบสีม่วงอมเขียว ฤดูดอกประมาณเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคมของปี ดอกบานทน สามารถใช้เป็นกล้วยไม้ตัดดอกได้เป็นอย่างดี

รองเท้านารีบกแมลงปอ (*Paphiopedilum sukhakulii*)

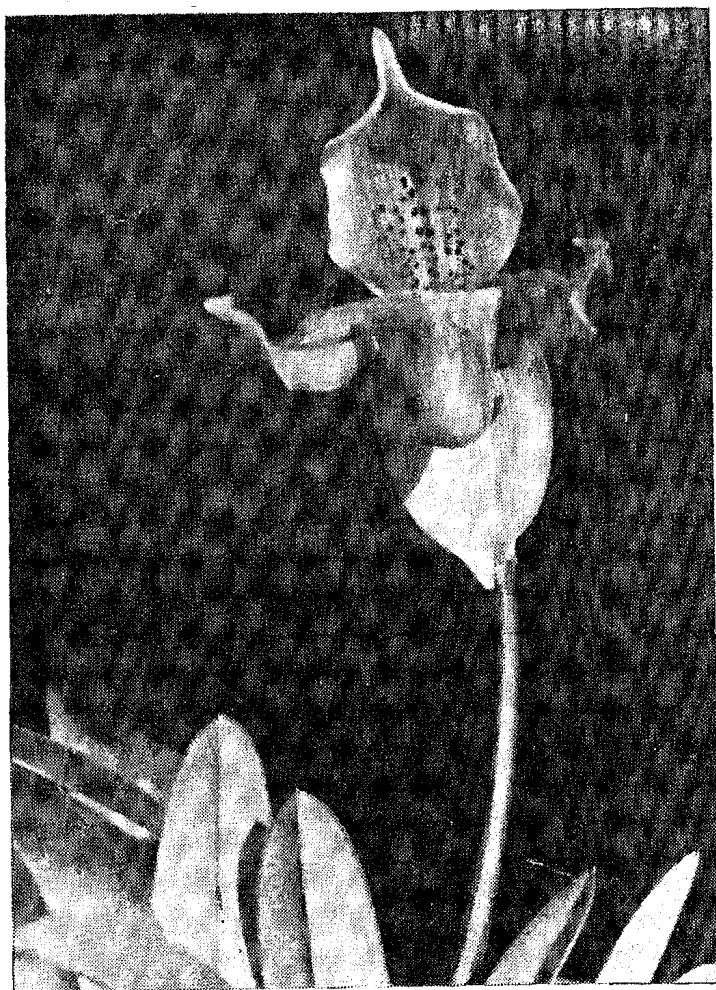
เป็นกล้วยไม้รองเท้านารีซึ่งเพิ่งจะพบใหม่ในระยะไม่นานมานี้เอง ในบริเวณซึ่งมีระดับพื้นที่ค่อนข้างสูงของจังหวัดเลย โดยในขั้นแรก ได้มีผู้เก็บมาในนามของรองเท้านารีคางกบ เนื่องจากลักษณะต้นและใบคล้ายคลึงคลึงกันกับรองเท้านารีคางกบมาก เมื่อนำมาปลูกออกดอกจึงปรากฏว่ามีข้อแตกต่างอยู่หลายประการ ประการแรก รองเท้านารีชนิดนี้มีฤดูดอกระหว่างเดือนสิงหาคมถึงตุลาคม ซึ่งเป็นตอนกลางฤดูฝน และประการที่สองคือ รายละเอียดต่าง ๆ ของดอกซึ่งสามารถเห็นข้อแตกต่างได้อย่างชัดเจน ลักษณะตลอดจนนิสัยของก้านช่อ เช่นเดียวกับรองเท้านารีคางกบ ก้านช่อยาวประมาณ ๔ ถึง ๑๐ นิ้วฟุต สีม่วงคล้ำ มีขน ก้านแข็งและตั้ง มีดอกก้านละ ๑ ดอก ดอกมีขนาดกว้างประมาณ ๔ นิ้ว หรือกว่านั้น และสูงประมาณ ๓ นิ้ว กลีบนอกบนกว้างประมาณ ๑ นิ้ว และสูง $๑\frac{๓}{๔}$ นิ้ว ปลายแหลม พับกลับสีขาว มีทางสีเขียวดี ๆ หลายทางจากโคนกลีบขนานกันไปรวมที่ปลายกลีบ กลีบในทั้งคู่ขาวเหี้ยมและกางออกเป็นทีละชุดตา กลีบหนึ่ง ๆ กว้างเพียงไม่เกิน $\frac{๓}{๔}$ นิ้ว แต่ยาวถึง ๒ นิ้วกว่า พับกลับสีเขียว มีจุดสีม่วงคล้ำประปรายทั่วทั้งกลีบ ริมทั้งสองข้างมีขน และจุดซึ่งอยู่บนพับกลับส่วนใกล้ ๆ โคนกลีบก็ปรากฏว่ามีขนด้วย ปากยาว ๒ นิ้ว และกว้าง ๑ นิ้ว ลักษณะและสีคล้ายคลึงกันกับปากของรองเท้านารีคางกบ แผ่นโล่ (staminode) ซึ่งอยู่ปลายเส้นเกสรตรงกลางดอก ปลายสองข้างแหลม รูปวงพระจันทร์คว่ำลง สีเขียวอ่อน มีตารางเหลืองแกว่ง

รองเท้านารีอินทนนท์ (*Paphiopedilum villosum*)

เป็นรองเท้านารีที่พบอยู่บนต้นไม้ตามธรรมชาติ ผิดกันกับรองเท้านารีชนิดอื่น ๆ ซึ่งพบอยู่บนพื้นดินหรือตามหินผุ ๆ แหล่งกำเนิดของรองเท้านารีชนิดนี้อยู่ในระดับความสูงที่ค่อนข้างสูงมาก ดังจะ

รองเท้านารีอินทนนท์ *Pephiopodium villosum*

รองเท้านารีกระเปาะ *Paphiopedilum exul*

เห็นได้จากชื่อ “อินทนนท์” ซึ่งหมายถึงดอยอินทนนท์อันเป็นแหล่งกำเนิดแหล่งหนึ่งของกล้วยไม้ชนิดนี้ นอกจากนั้นยังพบบนยอดของเทือกหรือสันเขานอื่น ๆ ในจังหวัดภาคเหนือ ซึ่งมีความสูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ ๗,๐๐๐ ฟุตขึ้นไป

รองเท้านารีชนิดนี้ เป็นชนิดหนึ่งในประเภทใบสีเขียว ไม่มีลาย โคนใบตอนส่วนใกล้ ๆ กับโคนกอ มีจุดสีม่วงละเอียด ๆ ก้านช่อยาวประมาณ ๖ ถึง ๘ นิ้ว มีขนหนาแน่น ดอกดอกระยะประมาณเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ของปี ดอกมีขนาดใหญ่ประมาณ ๕ นิ้ว หรือกว่านี้ กลีบบนสีน้ำตาลจากโคนกลีบ ถัดออกไปเป็นสีเหลืองอมเขียวและสีขาวอยู่ริมกลีบ ส่วนกลีบในทั้งคู่ ครึ่งบนตามความยาวของกลีบเป็นสีน้ำตาล ครึ่งล่างสีน้ำตาลอ่อนอมเขียว ปากใหญ่ สีน้ำตาลอมเขียว สิ่งที่เด่นของกล้วยไม้ชนิดนี้มีอยู่หลายประการ เช่น ดอกใหญ่ สีสดใสและเนื้อกลีบเป็นมันเงามาก ดอกบานทนเป็นแรมเดือน จึงได้เรียกร้องความสนใจจากนักผสมพันธุ์กล้วยไม้สกุลนี้ได้มาก ดังจะปรากฏอย่างชัดเจนว่า ในปัจจุบันนี้ได้มีกล้วยไม้รองเท้านารีลูกผสม ซึ่งมีลักษณะดีเด่นอย่างน่าสนใจ ไม่แพ้กล้วยไม้คัทลียาและแวนด้า ถ้าหากจะสืบประวัติของบรรพบุรุษกล้วยไม้รองเท้านารีลูกผสมสวย ๆ เหล่านั้นดู ก็คงจะได้พบว่ามันอยู่ไม่น้อยที่มีรองเท้านารีอินทนนท์ผสมอยู่ด้วย การนำรองเท้านารีชนิดนี้ลงมาจากที่สูงเพื่อมาเลี้ยงในกรุงเทพฯ จะไม่ใช่เรื่องธรรมดาสำหรับนักกล้วยไม้ และยังไม่เคยปรากฏว่าเลี้ยงอยู่ได้เกินหนึ่งหรือสองปี

รองเท้านารีจังหวัดกระบี่ (*Paphiopedilum exul*)

พบอยู่ตามภูเขาหินปูนในบริเวณใกล้เคียงกันกับรองเท้านารีดอกขาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามเกาะในมหาสมุทรอินเดียฝั่งตะวันตกของภาคใต้ของประเทศไทย เป็นรองเท้านารีประเภทใบเขียว

ไม่มีลายหรือจุดใด ๆ ทั้งสิ้น ใบแคบและเรียว ช่อดอกแข็งและยาวพอสมควร ก้านช่อดอกมีขนสีม่วง
ดอกมีลักษณะรี กลีบบนสีขาวเหลืองสลับเขียวจากโคนกลีบและมีจุดสีม่วงดำกระจายออกจากโคนกลีบ
เล็กน้อย กลีบในหุ้มคู้และแคบเรียว ปลายโค้งออกมาทางด้านหน้าเล็กน้อย สีเขียวมีเส้นสีน้ำตาล
กระจายทั่ว ๆ ไป กลีบนอกกลางจัดอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างใหญ่ เมื่อเทียบส่วนสัดกับกลีบอื่น ๆ ปากสี
เหลืองอมเขียวและเหลืองด้วยสีน้ำตาลอ่อน ๆ เนื้อกลีบและปากเป็นมันสดใส ฤดูดอกประมาณเดือน
ธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ ดอกบานทนได้นานเป็นแรมเดือน

รองเท้านารีเมืองกาญจน์ (Paphiopedilum parishii)

ในบรรดากล้วยไม้รองเท้านารีที่พบตามธรรมชาติทั่ว ๆ ไปนั้น จากรายงานการสำรวจ
ปรากฏว่ามีอยู่เพียงสองชนิดที่ขึ้นบนต้นไม้ และทั้งสองชนิดนี้ก็ปรากฏว่าเป็นพันธุ์ไม้ที่พบในประเทศ
ไทยด้วย นอกจากรองเท้านารีอินทนนท์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น รองเท้านารีเมืองกาญจน์ก็เป็นอีกชนิด
หนึ่ง ข้าพเจ้าได้มีโอกาสไปสำรวจและศึกษาพฤกษภูมิศาสตร์ของกล้วยไม้ป่าในแถวเหนือของจังหวัด
กาญจนบุรี อันมีภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อน อากาศในฤดูร้อนค่อนข้างหนาวเย็นในเวลากลางคืน
ระหว่างลำน้ำแควน้อยกับแควใหญ่ ใกล้เขตประเทศพม่า ได้พบพันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีชนิดนี้ขึ้นปกคลุม
ต้นไม้ใหญ่ ๆ อยู่ทั่ว ๆ ไปอย่างหนาแน่น

เป็นรองเท้านารีที่มีลักษณะใบเขียว ไม่มีลาย ก้านช่อก่อนช้ำงอวน้ำและอ่อนมีขนสีเขียว หรือสีม่วงหนาแน่น ลักษณะช่อดอกและตัวดอกของรองเท้านารีชนิดนี้คล้ายคลึงกันกับ รองเท้านารี (*Paphiopedilum philippinense*) ของฟิลิปปินส์ คือช่อดอกมีดอกได้มากกว่า ๒ - ๓ ดอก ถ้าเลี้ยงให้งาม ๆ ก็อาจแตกแขนงช่อได้อีก นอกจากนั้นกลีบในหังคูกยังมีลักษณะยาว โค้งห้อยลง และบิดเป็นเกลียว ฤดูดอกประมาณกลางถึงปลายฤดูฝน

แม้ว่าจะเป็นกล้วยไม้ซึ่งมีแหล่งกำเนิดมาจากระดับสูง แต่ก็สามารถเลี้ยงให้เจริญงอกงามได้ดีในกรุงเทพฯ โดยการปลูกลงกระเช้าไม้สัก ใส่เครื่องปลูกเช่นเดียวกันกับคัทลียา และแขวนไว้ในเรือนเลี้ยงคัทลียา

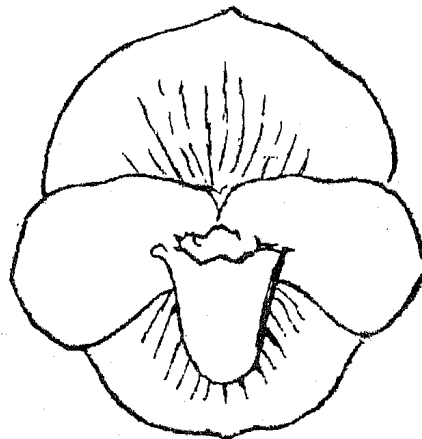
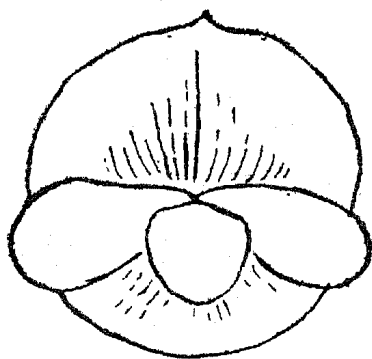
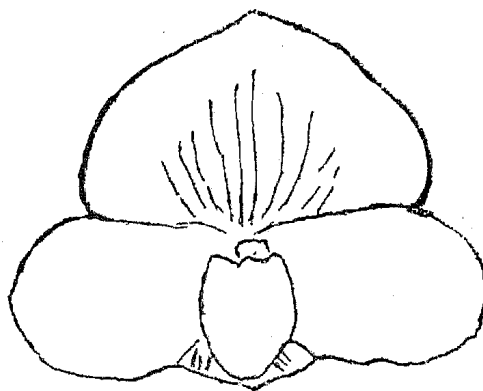
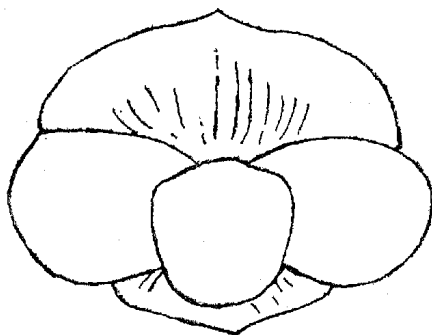
การตัดสินกล้วยไม้รองเท้านารี

การตัดสินกล้วยไม้รองเท้านารีก็มีมูลฐานที่สำคัญ เช่นเดียวกัน กับการตัดสิน กล้วยไม้ อื่น ๆ กล่าวคือ หลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้นั้น ก็ได้มาจากรสนิยมในการดูความงามของดอกไม้ ซึ่งเป็นความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ ดังที่ข้าพเจ้าได้เคยเขียนไว้ในหนังสือเรื่อง “การดูลักษณะกล้วยไม้สกุลแวนด้า” ซึ่งได้นำเอาลักษณะรวมของดอกกล้วยไม้แต่ละประเภทวิเคราะห์ว่า ส่วนไหนรับผิดชอบในการสนับสนุนความ งาม ของ ดอก มากกว่า กัน ส่วนนั้น ก็จะมี ส่วน คะแนน สูงต่ำ กว่ากัน ตามอัตรา ส่วน ของความ งาม นั้น

เมื่อได้มีการวางหลักเกณฑ์แล้ว ปัญหาสำคัญอีกสองประการที่จะทำให้การตัดสินนั้นใกล้เคียงความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่การใช้วิจารณ์ฐานที่สูงและเต็มไปด้วยไหวพริบของกรรมการประการหนึ่ง ประกอบกับความชำนาญและความทรงจำที่ได้ผ่านพบและคุ้นเคยกับลักษณะของพันธุ์ไม้เหล่านั้นว่ามีการแปรวนแปรกว้างขวางเพียงใด ย่อมจะช่วยเป็นแนวทางให้กรรมการกำหนดได้ใกล้เคียงความเป็นจริงว่าลักษณะนั้น ๆ ควรจะได้คะแนนกี่คะแนนในคะแนนเต็มที่กำหนดไว้ สัดส่วนของคะแนนเต็มของลักษณะต่าง ๆ ซึ่งประกอบขึ้นเป็นคะแนนเต็มทั้งหมด จะเป็นเครื่องกำหนดว่าลักษณะดอกกล้วยไม้รองเท้านารีที่ต้นนั้นควรจะเป็นอย่างไร การตัดสินของกรรมการก็คือการคัดพันธุ์ที่มีคุณลักษณะดีเด่นให้แก่เจ้าของต้นไม้เป็นบริการส่วนรวมนั่นเอง

กล้วยไม้รองเท้านารีที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศไทยโดยธรรมชาติ ก็มีอยู่หลายชนิดและมีความงามในแบบแปลก ๆ แต่คนไทยมิใคร่จะสนใจกับกล้วยไม้ชนิดนี้เท่าใดนัก ส่วนในต่างประเทศนั้น ได้มีผู้สนใจกันเป็นจำนวนไม่น้อย ดังจะเห็นได้จากกล้วยไม้รองเท้านารีลูกผสม ซึ่งได้แพร่หลายอยู่ในวงการต่างประเทศอย่างกว้างขวาง ลูกผสมเหล่านั้นได้ถูกคัดพันธุ์และผสมพันธุ์โดยอาศัยหลักวิชาเป็นแนวทาง จนได้ปรากฏลักษณะดีเด่นหลาย ๆ ด้าน ดีกว่าชนิดที่มาจากป่าโดยตรงอย่างมาก พอร์มดอกที่กลมแน่นจนไม่เหลือช่องว่างระหว่างกลีบไว้ให้เห็น จะเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมความงามเด่นและฝั่งผายของดอกได้อย่างสำคัญ ส่วนทรงของดอกนั้นก็อาจแบ่งออกไปได้เป็นแบบต่าง ๆ เช่น ทรงรีพองาม (pleasing oval) อาจมีลักษณะรีทางด้านตั้ง (vertical) หรือรีทางด้านนอน (horizontal) หรือมีเจ้านั้นก็มีสัดส่วนคล้ายรูปสามเหลี่ยมอย่างป้อม ๆ (fat triangle) ก็ได้

ดอกกล้วยไม้รอให้นารีที่มีลักษณะแปลก ๆ นั้น ถ้าหากแปลกไปในทางที่ดีเด่นน่าตื่นตาตื่นใจแก่ผู้พบเห็น ก็ถือเป็นของแปลกที่น่านิยม (novelty) ยิ่งมีความสวยงามเข้าหลักเกณฑ์ทั่ว ๆ ไปด้วยแล้ว ก็จะได้รับคามนิยมน้อย่างรวดเร็ว

๔
เดือนอกาน

กลับนอกบนจะมีรูปร่างอย่างไรก็ได้
โดยจะมีหรือไม่มียอดแหลมอยู่ตรงกลางก็ได้

แต่ที่นิยมกันมากคือ ที่มียูปร่างแบบกรวย (dome)
อย่าลืมว่ายอดแหลมอยู่ตรงกลางและมีส่วนข้างสองข้าง

คล้ายคลึงกัน แต่ละข้างจะแตกต่างกันไม่ได้ ขอบดอกจะต้องนิ่มนวล (smooth) และชัดเจน ขอบดอกทั้งหอหรือหยิกเป็นคลื่นนั้นก็สวยงามดีหรือก แต่ทว่าจะต้องเป็นเช่นเดียวกันทั้งสองข้างของกลีบ ถ้าไม่เหมือนกันก็อาจจะทำให้เสียคะแนนได้ เกือบกลีบจะต้องหนา หรืออย่างน้อยหนึ่งเนื้อของกลีบนอกบนจะต้องแข็งให้มากที่สุดที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้คู่เด่นและสง่างาม กลีบนอกบนจะต้องแผ่แบน และตั้งตรงอยู่ได้เป็นเวลาหลาย ๆ สัปดาห์ทีเดียว กลีบจะต้องไม่ดูห่อเหี่ยวหรือบางและขอบกลีบจะต้องไม่งอ กลีบนอกบนที่ปิดหรืองอไปข้างหลัง โดยเฉพาะถ้างอเข้าหากันหรือออกไปข้าง ๆ จะต้องเสียคะแนน และในการตัดสินให้คะแนนก็จำเป็นจะต้องดูข้างหลังดอกด้วย เพื่อจะหาจุดกลางซึ่งกลีบนอกและกลีบในติดอยู่ ทั้งนี้เพื่อดูด้วยว่าโคนกลีบนอกบนนั้น ถูกขอบบนของกลีบนอกคู้ล่างปิดหรือห่ออยู่ (ดูรูปที่ ๒) จำเป็นต้องย้ำไว้ด้วยว่า การที่ส่วนต่าง ๆ ของรองเก้านารี โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือกลีบนอกบนมีวันหรือปีดนี้เป็นปรากฏการณ์ของ “ไม้ป่า” หรือ “ทางพฤกษชาติ” และในทางตัดสินให้คะแนนจะต้องถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีเลยทีเดียว อย่างไรก็ตามก็ดี ลักษณะดังกล่าวก็ได้หมดไปเรื่อย ๆ เนื่องจากการผสมแบบคัดเลือกในระยะหลายศตวรรษที่ล่วงมา

กลีบนอกบนจะต้องแบนแผ่หรือคู้มาข้างหน้าเล็กน้อย แต่ถ้าจะคู้มาข้างหน้าทั้งกลีบนอกและกลีบในอื่น ๆ ก็จะต้องคู้ออกมาโดยได้ส่วนสัมพันธ์กันด้วย กลีบนอกและกลีบในซึ่งซ้อนกันอยู่ ณ ที่ใด ก็ตามจะต้องซ้อนกันแนบชิดที่สุด ต่อกันกลางของกลีบนอกบนถ้ามีปลายแหลมยื่นออกไปหรือเว้าลงมาเล็กน้อย เช่นนี้ถือว่าทำให้สวยงามขึ้นและไม่เสียคะแนน ถ้าปลายแหลม นั้นไม่ใหญ่เกินไปหรือส่วนที่เว้าไม่ลึกเกินไป

ลายหรือจุดต่าง ๆ ที่ปรากฏในกลีบนอกนั้นถือว่าดี ถ้ายิ่งแปลกก็ยิ่งดี แต่ลายหรือจุดที่^๕ ว่างจะต^๕องเหมือนกันทั้งสองด้านของกลีบ ลายหรือจุดนั้นอาจเป็นรูป

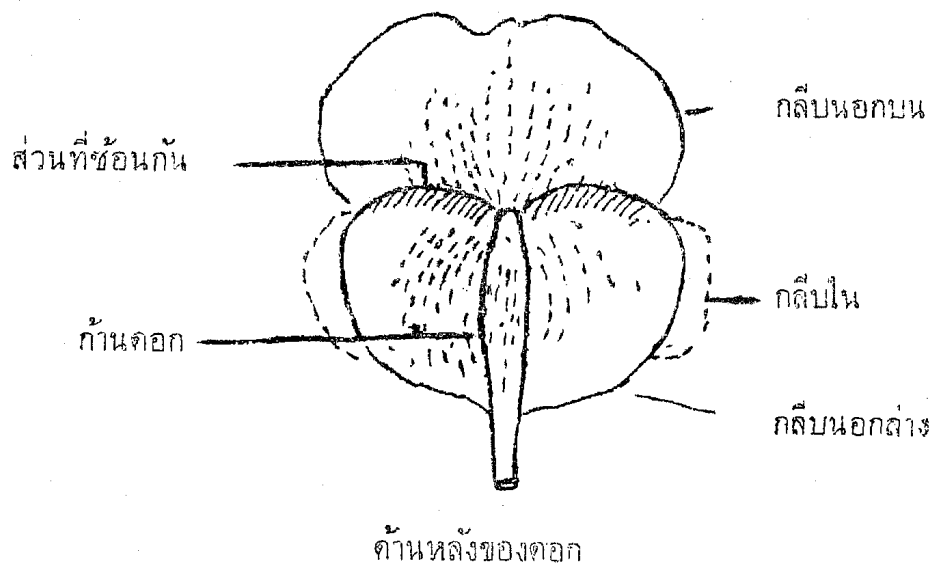
(ก) จุดเล็กๆ โดยทั่วไป ซึ่งอาจเป็นจุดใหญ่ๆ โดยชัดเจน หรือเพียงจุดบางๆ หรือมีจุดอยู่ตามขอบกลีบเป็นกลุ่มๆ

(ข) จุดใหญ่ๆ (blotches) ซึ่งอยู่รวมกันเป็นกลุ่มหรือค้อยๆ เล็กลงทางด้านนอก จุดนั้นอาจแบนติดเนื้อกลีบหรือนูนขึ้นมาก็ได้

(ค) มีสีแบบขนนก (feathered-colour) (คือสีเข้มด้านในแล้วค่อยๆ จางลงออกไปทางด้านนอก) ขึ้นไปทางปลายกลีบด้านบน แต่จะต้องเหมือนกันทั้งสองด้านของกลีบ

(ง) มีเงาและสีโดยทั่วไปทั้งกลีบ โดยจะมีขอบขาวหรือไม่กี่ได้ หรือเป็นสีเข้มซึ่งแผ่ออกไปจากโคนกลีบ สีเหล่านี้รวมทั้งสีจางๆ (pastel) เขียว เหลือง และแดงซึ่งเป็นสีที่นิยมกันมากในร่องเท่านั้นหรือผสมทั่วๆ ไป

(จ) สีขาว ซึ่งมักจะมีในร่องเท่านั้นที่ผสมมาจาก Bodnant ในปัจจุบันนิยมกลีบนอกบนขาว โดยไม่มีจุดอยู่ตามโคนกลีบ ตัวอย่างที่ดีที่สุดอันแรกของความนิยมนี้ ได้แก่ร่องเท่านั้นที่ Meadowsweet "Purity" A.M., R.H.S., และ George Moore Medal ๑๙๕๗ สีขาวนั้นเป็นที่ชื่นชอบที่สุดในหมู่กรรมการตัดสิน และเป็นกลายไม้ที่นิยมกันมากที่สุด (สีขาวแบบ Bodnant นั้นไม่ขาวถึงกับใส แต่เป็นสีๆ หนึ่ง ซึ่งในการผสมพันธุ์ก็ถ่ายทอดสีนั้นต่อไป)

ตามความเห็นของข้าพเจ้า ขนาดของกลีบนอกบนไม่ควรจะใหญ่โตจนผิดปกติ แต่อาจใหญ่แลเห็นได้ชัดและได้ส่วนกัน กลีบที่ใหญ่โตจนเกินไปทำให้เห็นไปว่า กลีบนั้นไม่มีอะไรดี และเป็นของธรรมดา

รองเท้านารีซึ่งมีขนาดดอกปานกลาง เป็นชนิดซึ่งได้รับความนิยมกันมากในต่างประเทศ ในปัจจุบัน เพราะมีคุณลักษณะในด้านความทนทาน สามารถบานทนได้หลาย ๆ สัปดาห์ และไม่ใหญ่จนทำให้แลดูเกะกะ

กลีบนอกล่าง

หลักเกี่ยวกับกลีบนอกล่างมีอยู่ว่า ถ้ายังเหมือนกับกลีบนอกบนได้มากเพียงไรยิ่งดีขึ้นไปนั้น และตามความนิยมในปัจจุบัน กลีบนอกล่างจะต้องปิดขอบล่างของกลีบใน อย่างสวยงามที่สุดที่จะทำได้จะต้องไม่มีช่องว่างระหว่างกลีบ กลีบที่ห่างจากกันก็ถือว่าใช้ไม่ได้ จะไม่ได้คะแนน แต่ทั้งนี้ไม่ได้แสดงเสมอไปว่าเป็นลักษณะที่เลว ซึ่งจะต้องมีอยู่กับร่องเท้าารี่เสมอ ร่องเท้าารี่มักจะมีกลีบนอกล่างห่างจากกลีบใน แต่ไม่ใช่ว่าจะต้องออกดอกที่มีกลีบนอกล่างห่างทุกครั้งไป ความเหมือนกันอย่างจะแจ้งระหว่างกลีบนอกบนกับกลีบนอกล่างนั้น เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในการผสมกล้วยไม้ เนื่องจากรู้ว่าจะเป็นที่พอใจของกรรมการ ในระยะหลังๆ นี้มักจะปรากฏให้เห็นเสมอว่า เพราะทั้งผู้ผสมและกรรมการตัดสินต่างก็ยอมรับเอาลักษณะใหม่นั้นน่าพึงพอใจนี้ในการผสมร่องเท้าารี่ให้ดีขึ้น

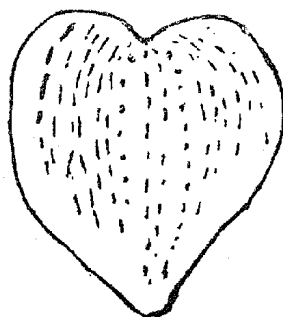
กลีบนอกล่างเป็นจำนวนมากทีเดียวที่มักจะมีรูปร่างคล้ายหัวใจหรือโล่ และมีสีขาว เขียว หรือเหลืองอ่อนๆ ไล้อยู่ บางดอกเป็นคล้ายกระดาดเข็ดหน้า (ผิวกลีบไม่เรียบ มีย่นเล็กน้อย) ซึ่งทำให้เขียวเร็วกว่าส่วนอื่นๆ ของดอก และกลีบดอกดังกล่าว มักจะมีจุดเป็นแถวๆ เป็นแนวตั้งขึ้นไป สักสามหรือสี่แถว คล้ายๆ กับลูกประคำ กลีบนอกล่างแบบนี้เป็นแบบ “พันธุ์ป่า” คือเป็นแบบร่องเท้าารี่พันธุ์ดั้งเดิม และนี่ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความต้องการให้กลีบล่างเหมือนกับกลีบบนเป็นอย่างมาก และเป็นลักษณะของร่องเท้าารี่อันพึงปรารถนาในอนาคต หรืออาจเป็นสิ่งจำเป็นเลยที่เดียวที่จะต้องมียู

กลีบใน

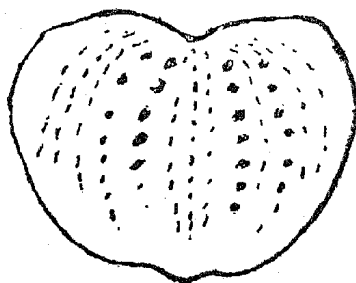
กลีบในที่มีรูปร่างคล้ายพายหรือซ้อนได้มากเพียงไร ก็ยังสามารถบังความห่างระหว่างกลีบนอกบนกับกลีบนอกล่างได้อย่างเป็นที่พอใจและสวยงามเพียงนั้น ถ้ากลีบในโค้งหรือค้อมมาข้างหน้า ความโค้งดังกล่าวนี้จะต้องเหมือนกับกลีบนอกบนและกลีบนอกล่าง คือ จะต้องโค้งตามกันไปจนกระทั่งถ้ามองจากข้างบนจะแลไม่เห็นช่องห่าง ถ้ากลีบในส่วนที่ยื่นออกไปพ้นจากกลีบนอกโค้ง โดยกลีบไม่ได้โค้งด้วย ก็ถือว่าไม่ดี กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กลีบในไม่ควรจะยาวกว่ากลีบนอกมากนัก โดยสรุป กลีบในควรจะเป็นติดอยู่กับกลีบนอกหรือยื่นออกมาข้างหน้าได้นิดหน่อย โดยได้ส่วนกับกลีบนอกข้างหลัง

สำหรับสีนั้น สีที่แปลก ๆ ถือว่าดี โดยเฉพาะถ้าตัดกับสีของดอกส่วนอื่น ๆ ด้วย โดยปกติสีของกลีบในมักจะแตกต่างกันไปตามส่วนของดอกในทางนอน (คือมีสีแตกต่างกันไปเป็นแถบ ๆ ตามความยาวของกลีบ) โดยมากมักจะมีสีเป็นแนวยาวไปตามความยาวของกลีบ บางทีก็มีจุดซึ่งแตกต่างกันไประหว่างส่วนบนและส่วนล่างของกลีบ สีของกลีบในแบบนี้เป็นสีแบบเก่า ๆ ไม่ใช่แบบที่ผสมออกมาใหม่ ๆ และมักจะพบได้ในโรงเท่านั้น “พันธุ์ป่า” มิใช่ในลูกผสมใหม่ ๆ ขอบของกลีบในทั้งสองข้างจะต้องเหมือนกัน และมีรูปร่างที่ถูกต้อง เป็นต้นว่ามปลายโค้งเล็กน้อย หรือปลายมนเป็นต้น ธรรมชาติที่ละเอียดมักจะมองเห็นเสมอ ในเมื่อกลีบในของกล้วยไม้ นั้นชำตรปลาย หรือไม่เหมือนกันทั้งสองข้าง หรือปลายแตก ซึ่งทำให้เสียคะแนน ในระยะหลัง ๆ นี้ปลายกลีบในด้านบนซึ่งมีวนเข้าเหมือนกันทั้งสองข้างประมาณสองในสามของความกว้างของกลีบใน ได้รับการตัดสินว่าเป็นลักษณะที่ดีมาก ลักษณะนี้มียู่ในโรงเท่านั้น ชื่อ “Whatercroft Hall” A.M. R.H.S., ของ C. Dunstan

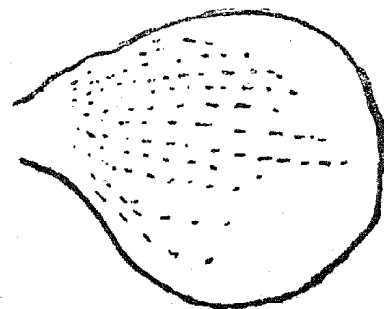
กลีบในซึ่งแคบยาวหรือโค้งออกมาข้างหน้า หรือลงข้างล่างอย่างไม่สมควรจะไม่ได้คะแนนดี เพราะเหตุนี้ กลีบในที่ยิ่งกว้างมากยิ่งขึ้น และปลายยิ่งใหญ่มากก็ยิ่งดี ระดับของกลีบในนับตั้งแต่โคนกลีบถึงปลายกลีบก็สำคัญอยู่ จะต้องอยู่ในระดับเดียวกันตลอดให้มากที่สุดที่จะทำได้ ถ้าระดับของกลีบในเอียงสูงขึ้นไปทางปลายกลีบสักเล็กน้อยเช่นลัก ๒ องศา นั้นถือว่าดี เพราะทำให้แลดูแก่และเด่น แต่ถ้ากลีบในเอียงต่ำลงทางปลายกลีบ จะเสียคะแนนมาก เป็นรองเท่านั้นแบบเก่า และทำให้แลดูไม่งามเลย

รูปหัวใจ

รูปโล่ห์

กลีบในที่มีรูปร่างถูกต้อง

กระเปาะ

กระเปาะจะต้องยื่นเด่นออกมา คือจะยื่นออกมาข้างหน้าหรือห้อยอยู่บนกลีบนอกล่าง และกลีบในอย่างสวยงามก็ได้ ปลายกระเปาะอาจแหลมหรือมนออกมาพอเห็นได้ ดังเช่นในรองเท้านารีนิวกัม และงอนออกมามากๆ ดังเช่นในรองเท้านารี *delenatii* ก็ได้ ปากกระเปาะอาจกว้างหรือแคบก็ได้ ถ้าหากว่าได้ส่วนกันกับตัวดอกกระเปาะที่ใหญ่ไป กว้างไปหรือยาวไปทำให้ไม่ได้ส่วน ทำให้ดอกแลดูไม่สดใส่ไม่ได้ส่วนหรือตกลงไปเลย

สีของกระเปาะจะช่วยให้ดอกไม้งามมากขึ้น กระเปาะที่มีสีแดงอมน้ำตาลแทรกอยู่ในพื้นสีเหลืองอมขาวอมเขียวไม่ใช่สีที่สวยงามที่สุด และมักจะมียุ่ๆ ไป และเป็นสีเก๋าสีแก่ของกล้วยไม้พันธุ์นี้

เส้าเกสรโดยมากมักจะมีรูปร่างและสีเหมือนกันในรอนเท่านั้นทั่วๆ ไป กล่าวคือมีพันธุ์ระสีเหลืองอมเขียวคล้ำๆ บางคราวก็สวยงามสะดุดตามากประหนึ่งเอามรกตสีเขียวไปติดไว้กับพื้นสีขาว ดังเช่นในรอนเท่านั้นหรือัลเบียน หรือเส้าเกสรอันน่ารักของรอนเท่านั้นหรือลูกผสมของรอนเท่านั้นหรือรูโน นานๆ ก็อาจมีเส้าเกสรสีเหลืองขึ้นมาบ้าง ซึ่งถ้ามีพื้นสีม่วงหรือสีอื่น ๆ ก็จะทำให้ได้สีที่สวยงามมาก

ก้านดอก

ก้านดอกจะต้องตรงและแข็งแรง และยิ่งสูงก็ยิ่งดี ถ้าความสูงนั้นได้ขนาดกับตัวดอก ความสูงช่วยให้ดอกดูเด่นขึ้น ก้านดอกไม่ควรสั้นกว่า ๑๒ นิ้วสำหรับรอนเท่านั้นหรือขนาดกลาง และสั้นกว่านั้นเล็กน้อยสำหรับรอนเท่านั้นหรือขนาดเล็กกว่า ก้านดอกที่สั้นผิดปกติไม่ดีเลย โดยเฉพาะถ้าเป็นรอนเท่านั้นหรือประเภทที่มีดอกใหญ่กลม (bull - dogtype)

ใบ

เป็นการยากที่จะให้คะแนนแก่ใบของรอนเท่านั้นหรือ เพราะแต่ละพันธุ์ก็ย่อมมีใบแตกต่างกันไป บางประเภทก็มีใบตั้งขึ้น บางประเภทก็มีใบที่มีรูปเหมือนดาบ และบางประเภทใบวางราบอยู่กับพื้นและใบทุกประเภทนี้ก็ถือได้ว่าเป็นปกติและแข็งแรงสำหรับลูกผสมแต่ละอย่าง สีของใบแตกต่างกันไปตั้งแต่สีเขียวแก่จัดจนถึงสีเขียวปนเหลืองและสีขาวซีด (floppy) (รอนเท่านั้นหรือเหลืองอยู่ในพวกนี้) หรือมีสีเขียวปนเหลืองอ่อนๆ ออกค่อนข้างขาว จนถึงสีเหลืองเข้มเช่นในรอนเท่านั้นหรือ lowii นอกจากนั้นยังมีสีลายเป็นตา ๆ สวยงาม (tessellated) เช่นใบรอนเท่านั้นหรือจำพวกที่ชอบอากาศร้อน เช่นรอนเท่านั้นหรือ

delenatii และพวกลูก ๆ ของมัน ใบไม้ช่วยประดับให้ต้นไม้สวยงามขึ้นอยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นใบที่ไม่มีเชื้อโรคหรือไม่อดหยากแล้ว ย่อมเหมาะที่จะเป็นเบื้องหลังอันสวยงามของดอกไม้ ใบไม้ยังอาจทำให้กรรมการตัดสินรู้สึกถึงความพอใจขึ้นได้ด้วยหากเป็นใบที่งาม

หลักทั่วไปและข้อสรุป

ข้าพเจ้าใคร่จะขอชี้ว่า ดอกรองเท้านารีที่ยิ่งใหญ่ขึ้นก็ยิ่งเหมาะที่จะใช้ประดับในห้องและทำให้น่าชื่นชมตั้งแต่ในระยะห่าง ดอกกล้วยไม้ที่ใหญ่จะใช้ประดับร่างกายก็ไม่เหมาะ โดยเหตุนี้กลีบนอกบนที่ใหญ่เกินไปจึงไม่ว่าจะได้รับความเห็นดีเหมือนดังที่เคยให้กันมาแต่ก่อน ดอกกล้วยไม้ขนาดปานกลางจึงยังคงถือว่าได้คะแนนดีอยู่เช่นเดียวกับในช่วงระยะ ๕๐ ปีที่ล่วงมา เพราะเป็นขนาดที่คุ้นเคยกับสายตา ทำให้รู้สึกว่ามีขนาดปกติเป็นขนาดดอกไม้มาตรฐาน เมื่อเปรียบเทียบกับดอกไม้ขนาดจิ๋วและเพราะฉะนั้นจึงทำให้ประชาชนชอบอยู่ได้นาน

รูปแบบของดอก (form of flower)

รูปแบบทั่วไป (general form)	๑๔	คะแนน
กลีบนอกบน (dorsal sepal)	๑๐	„
กลีบใน (petals)	๘	„
ปาก (pouch)	๕	„
กลีบล่าง (ventral sepal)	๒	„
	๓๙	„

สีของดอก (colour of flower)		
สีทั่วไป (general colour)	๑๕	คะแนน
สีกลีบนอกบนและล่าง (dorsal and ventral)	๑๒	„
สีกลีบใน (petals)	๗	„
สีปาก (pouch)	๕	„
	๓๙	„
ความหนา (substance)	๓	„
ผิวพรรณ (texture)	๓	„
ก้านช่อ (stem of flower)	๖	„
ขนาดดอก (size of flower)	๑๐	„
	๒๒	„
รวมคะแนน	๑๐๐	คะแนน

ข้าพเจ้าใคร่จะขอชี้แจงถึงความสำคัญบางประการว่า ดอกกล้วยไม้รองเท้านารีโดยทั่ว ๆ ไป นั้น มีคุณสมบัติในการบาน หนานานเป็นพิเศษอยู่แล้ว ยิ่งถ้าได้ใช้ต้นที่กำลังมีดอก ใส่กระถางงาม ๆ ตั้งประดับในห้อง ก็จะกลายเป็นพันธุ์ไม้ประดับที่มีความงามทั้งในด้านต้นและในด้านดอก นอกจากนั้น นักกล้วยไม้ที่นิยมดอก ก็จะมีเวลาได้ชมดอกได้นานวัน หากจะตัดดอกส่งไปจำหน่าย ก็สามารรถที่จะส่งไปได้ระยะทางไกล ๆ โดยไม่เสียหายง่ายนัก ยิ่งกว่านั้นดอกกล้วยไม้รองเท้านารียังมีสีสรรสดใส และแปลก ๆ ออกไปในแบบต่างๆ จึงชวนให้ผู้นิยมกล้วยไม้เลือกเล่นสีต่าง ๆ ได้โดยไม่เบื่อและใกล้เคียงกับรสนิยมของตน

กล้วยไม้ และมักจะทำเฉยเมย และไม่เดือดร้อนกับการที่จะต้องเขียนชื่อพ่อพันธุ์ คุณแม่พันธุ์ อัน ยึดยาวลงไปบนต้นไม้เพียงต้นเดียว ถ้าหากใครไปหักท่วงเข้า ก็มักจะตอบว่า “ปล่อยให้คนอื่นเขา จดทะเบียนก็แล้วกัน” หรือไม่กี่ “ดอกออกมาไม่เห็นสวยเลย จดทำไมกัน” เหล่านี้เป็นต้น ข้อ ความต่อไปนี้จะช่วยให้หูตาท่านสว่างขึ้นบ้าง กรุณาอ่านแล้วคิดให้ลึกซึ้งถึงเหตุผลและประโยชน์ ที่จะได้รับในอนาคต

๑. หลายท่านคงจะไม่ทราบว่ เขาจดทะเบียนตั้งชื่อกล้วยไม้กันเพื่ออะไร? ขอยกตัว อย่างง่าย ๆ ไว้ ณ ที่นี้ เช่น มนุษย์เรา ถ้าหากเกิดมาแล้ว ไม่มีชื่อเป็นของตนเอง ไม่มีสกุล เป็นของตนเอง ถ้าใครจะเรียกบุคคลคนนั้นก็ต้องเรียกชื่อบิดากับมารดาควบกันเพื่อแทนตัวบุคคล ครั้น เมื่อบุคคลนั้นไปสมรสกับใครต่อไป บุตรที่เกิดมา ก็จะมีชื่อ ปู่ ย่า ตา ยาย ยาวขึ้นไปอีก กล้วย ไม้ก็เช่นกัน ถ้าหากไม่มีการจดทะเบียนตั้งชื่อ ก็ย่อมจะเกิดความยุ่งยากสับสนยิ่งขึ้น ในเมื่อกล้วย ไม้เหล่านั้นเติบโต ออกดอก และยิ่งเกิดปัญหามากขึ้นเมื่อนำไปผสมพันธุ์ต่อไปในอนาคต

๒. ยังมีนักกล้วยไม้ในประเทศไทยอีกจำนวนไม่น้อยคิดว่า ลูกผสมที่ตนเลี้ยงไว้ ออกดอกมา แล้ว ไม่สวยงามถึงขนาด ก็ไม่อยากจะจดทะเบียนตั้งชื่อ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ผิดมาก ความ จริงแล้วการจดทะเบียนตั้งชื่อกล้วยไม้ลูกผสม ไม่จำเป็นจะต้องเป็นลูกผสมที่มีคุณลักษณะดีเด่น การ จดทะเบียน ๔ เป็นการตั้งชื่อลูกผสมที่เกิดขึ้นใหม่จาก พ่อ แม่ พันธุ์ ซึ่งไม่เคยมีใครจดมาก่อน และ เป็นการรายงานให้วงการสากลได้รับทราบไว้ว่า ระหว่างพ่อแม่คู่กัน ได้มีการผสมสำเร็จแล้ว พร้อม ทั้บรรยายลักษณะพอเป็นสังเขป และมีภาพถ่ายแสดงลักษณะดอกไว้เป็นหลักฐาน ในทะเบียน

กล้วยไม้ลูกผสม ซึ่งได้มีผู้ส่งไปจดทะเบียนไว้กับองค์การสากล เพิ่มเติมอยู่เรื่อย ๆ ทุก ๆ เดือนนั้น จะสังเกตเห็นได้ว่านักกล้วยไม้ในมาเลเซียและสิงคโปร์ส่งกล้วยไม้ไปจดทะเบียนมาก แต่มีได้หมายความว่า จะมีการผสมกล้วยไม้ในแหล่งนี้ มากกว่าที่อื่น เพราะมีไม่น้อยรายที่ขอจดทะเบียนกล้วยไม้ซึ่งผสมจากที่อื่น เนื่องจากได้มีระเบียบข้อหนึ่งวางไว้ว่า ผู้ใดจะขอจดทะเบียนตั้งชื่อกล้วยไม้ที่ตนมิได้ผสมเองก็จะต้องขออนุญาตจากผู้ผสมเสียก่อนและนำหลักฐานการอนุญาตจากผู้ผสมแนบไปกับแบบฟอร์มใบขอจดทะเบียนด้วย เมื่อลูกผสมนั้นได้รับอนุมัติให้จดทะเบียนตั้งชื่อไว้กับสากล ฯ แล้ว เขาก็จะประกาศลงในวารสารกล้วยไม้ "The Orchid Review" อย่างเป็นทางการแสดงชื่อพ่อแม่พันธุ์ ชื่อลูกผสมที่ได้รับอนุมัติให้ตั้งชื่อ ชื่อผู้จดทะเบียน และวงเล็บชื่อผู้ผสมไว้ข้างหลังด้วย

ปัจจุบันนี้ การผสมกล้วยไม้ในวงการกล้วยไม้ทั่ว ๆ ไป กระทำกันมากกว่าแต่ก่อนมาก บางรายก็ผสมโดยใช้พ่อแม่พันธุ์ซ้ำซ้อนกัน ดังนั้น จึงไม่มีทางที่จะพิสูจน์ได้เลย ถ้าผู้จดทะเบียนจะบอกว่าลูกผสมนั้นตนเป็นผู้ผสมเอง แม้ว่าจะเป็นลูกผสมซึ่งอาจจะได้มาจากผู้อื่นก็ตาม ดังนั้นผู้ขอจดทะเบียนก็จะได้ทราบว่ลูกผสมที่ตนขอจดทะเบียนตั้งชื่อนั้น ใครเป็นผู้ผสมและควรเคารพสิทธิและให้เกียรติแก่ผู้ผสม เพื่อความยั่งยืนของวงการกล้วยไม้และความเจริญก้าวหน้าของตนเองในวงการกล้วยไม้

๓. บางคน ไม่ทราบว่าจะจดทะเบียนได้ที่ไหนและจะต้องปฏิบัติอย่างไร ขณะนี้วงการกล้วยไม้สากลได้มอบให้ The Royal Horticultural Society แห่งประเทศอังกฤษเป็นผู้รับจด

ทะเลเปลี่ยนกล้วยไม้ลูกผสมจากทั่วโลก แต่ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ คณะกรรมการสากลซึ่งตั้งขึ้นโดยเฉพาะสำหรับเรื่องนี้ จะเป็นผู้พิจารณาวางระเบียบและอนุมัติออกใช้ สมาชิกในคณะกรรมการนี้มีอยู่ ๒๕ นาย จากประเทศต่าง ๆ สำหรับประเทศไทย ข้าพเจ้าได้รับเลือกตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ซึ่งมีการประชุมกล้วยไม้โลกที่นครสิงคโปร์นอกจากจะร่วมพิจารณาวางกฎเกณฑ์ของสากลแล้ว ยังจะได้ช่วยสอดส่อง และแนะนำให้ผู้ซึ่งประสงค์จะขอจดทะเบียนตั้งชื่อกล้วยไม้ ได้ปฏิบัติให้เป็นการถูกต้อง เพื่อมิให้เป็นการเสียเวลาในการส่งเรื่องกลับมาแก้ไข หรือระงับเรื่องนั้นเพราะขัดกับกฎเกณฑ์ และยังได้ช่วยให้มีการจดทะเบียนลูกผสมมากยิ่งขึ้น ลูกผสมคู่ที่ส่งชื่อไปขอจดทะเบียนนั้นจะต้องเป็นลูกผสมที่มีอย่างน้อยต้นหนึ่งต้นได้ออกดอกให้เห็น ถ่ายภาพดอก และบันทึกลักษณะต่าง ๆ ของดอกไว้โดยละเอียดถี่ถ้วนแล้ว หากมีปัญหาเกิดขึ้นจาก ลูกผสมที่ส่ง รายชื่อมาจาก ประเทศใดเจ้าหน้าที่จดทะเบียน ก็อาจขอร้องให้สมาชิกในคณะกรรมการในประเทศนั้นพิจารณาตัดสิน และรับรองอีกชั้นหนึ่ง เช่น ลูกผสมที่ขอจดทะเบียนอาจถูกสงสัยว่ามีได้เป็นลูกของพ่อแม่ที่ได้ระบุไว้ในใบคำร้องขอจดทะเบียนนั้นก็ได้ เพื่อมิให้เป็นการเสียเวลา เสียเงิน ในการติดต่อจดหมาย หากใบคำร้องขอจดทะเบียนนั้นได้มีการเซ็นรับรองจากสมาชิกในคณะกรรมการฯ ก่อนส่งไปขอจดทะเบียนย่อมจะได้รับผลแน่นอน เท่าที่มีบางท่านส่งใบคำร้องไปขอจดทะเบียนตั้งชื่อกล้วยไม้ลูกผสม และได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ใบคำร้องนั้นจึงได้ถูกส่งมาให้ข้าพเจ้าทราบก่อนส่งคืนผู้ขอ บางรายมิได้บรรยาย ลักษณะดอกของลูกผสมนั้น ๆ ให้เข้าใจหลักเกณฑ์หรือตรงตามที่ได้ระบุไว้ในความต้องการของสากล บางรายก็ขอจดทะเบียนลูกผสมคู่ซึ่งได้มีพ่อแม่จดทะเบียนไว้แล้วในต่างประเทศโดยมิได้ตรวจจากเอกสารอ้างอิงให้แน่ชัดก่อนส่งใบคำร้องไปขอจดทะเบียน

ข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นสมาชิกในคณะกรรมการการสากลฯ ในเรื่องนี้และเป็นตัวแทนอยู่ในประเทศไทย ยินดีที่จะให้การปรึกษาแนะนำ และรับรองให้แก่ท่านผู้ขอจดทะเบียนตั้งช้อกล้วยไม้ลูกผสม เพื่อท่านจะได้รับความรู้ความสะดวก และไม่ต้องเสียเวลาในการส่งมาแก้ไขหรืออุกคัตค้านจากปฏิบัติระเบียบโดยมิได้เจตนา

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทยได้มีผู้ผสมและเพาะกล้วยไม้มากขึ้น ลูกผสมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นโดยฝีมือคนไทย ก็มีจำนวนมากขึ้น ดังนั้นการจดทะเบียนตั้งช้อกล้วยไม้ลูกผสมจึงนับว่าเป็นประโยชน์ทั้งในด้านตัวผู้ผสม และตัวผู้ขอจดทะเบียนหากเป็นคนละ คนกับผสม ผู้และ แก่ส่วนรวมของประเทศด้วย ในด้านผู้ผสมหรือผู้ขอจดทะเบียนจะได้มีชื่อที่ตนปรารถนาติดไว้กับต้น ไม้ซึ่งตนได้มีส่วนเกี่ยวข้อง และยังจะได้ชื่อว่า ช่วยส่งเสริมในการผสมพันธุ์กล้วยไม้ เจริญก้าวหน้าต่อไป ส่วนในด้านส่วนรวมของประเทศ ก็เป็นการประกาศให้วงการสากลได้ทราบว่า ประเทศไทยมีกิจการกล้วยไม้เจริญก้าวหน้า เป็นศรีแก่ประเทศและเป็นการโฆษณาสินค้ากล้วยไม้ของประเทศ

ข้าพเจ้าคิดว่า นักนิยมกล้วยไม้ในประเทศไทย ควรจะได้หันมาให้ความสนใจกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ อันนับว่าเป็นสาระสำคัญอันหนึ่งของวงการกล้วยไม้ที่จะช่วยพัฒนาวงการกล้วยไม้ของเราให้เจริญก้าวหน้าไปได้ และเป็นการแสดงออกให้ต่างประเทศที่เจริญแล้วได้เห็นว่าการเล่นกล้วยไม้ของเรายูบ่นรากฐานอันมีเหตุผลและมีระดับมาตรฐานที่สูง แทนที่จะเพ่งเล็งกันแต่เฉพาะรางวัลการประกวดซึ่งเป็นจุดที่อาจเกิดการแตกสามัคคีและทำลายวงการกล้วยไม้ของเราเองโดยไม่รู้ตัว

แม้ว่า วงการกล้วยไม้สากลจะได้มีบริการรับจดทะเบียนกล้วยไม้ลูกผสมมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้วก็ตาม แต่ความจำเป็นในการที่จะต้องมีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง และเพิ่มเติมระเบียบข้อ

บังคับก็มีมากขึ้นเพื่อให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าของวงการกล้วยไม้ในอนาคต มิฉะนั้นอาจเกิดปัญหาที่ยากลำบาก สืบสนมากมายยิ่งขึ้น ในการชุมนุมกล้วยไม้โลกครั้งที่ ๕ นครลอสแอนเจลิส สหรัฐแคลิฟอร์เนีย ในระหว่างวันที่ ๑๒ ถึง ๒๐ เมษายน ๒๕๐๙ นี้ คณะกรรมการ ควบคุมการจัดทะเบียนกล้วยไม้สากล ก็จะได้เปิดประชุมควบกันไปในเวลาเดียวกัน กฎเกณฑ์ใหม่ๆ ซึ่งกำลังร่างอยู่ในขณะนี้ก็จะได้มีการพิจารณาอภิปราย และลงมติใช้เป็นกฎสากลต่อไป ในฐานะที่ข้าพเจ้าอยู่ในคณะกรรมการชุดนี้และจะได้เข้าประชุมในครั้งหน้าด้วยจึงใคร่จะได้เสนอขออนุมัติจากที่ประชุมไว้เป็นการล่วงหน้าว่า ถ้ากฎเกณฑ์ชุดใหม่ได้ประกาศออกใช้อย่างเป็นทางการ ก็จะได้พยายามแปลเป็นภาษาไทยให้คนไทยที่สนใจได้ศึกษาต่อไป

ในระยะนี้หากท่านผู้ใด มีกล้วยไม้ลูกผสมที่ยังมิได้จดทะเบียนตั้งชื่อมาก่อน ท่านอาจเป็นผู้จดทะเบียนตั้งชื่อให้เป็นการสมบูรณ์ โดยขอเรียนให้ทราบว่า ประการแรกกล้วยไม้ลูกผสมนั้นจะต้องมีดอกบาน เพื่อถ่ายภาพและทำการบรรยายลักษณะให้ถูกต้อง ประการที่สอง ถ้าท่านมิใช่ผู้ผสมจะต้องมีหนังสืออนุญาตจากผู้ผสมให้จดทะเบียนตั้งชื่อได้ ประกอบมาด้วยในกรณีที่ผู้ผสมอาจเป็นนักกล้วยไม้ ในต่างประเทศทางสมาคมกล้วยไม้แห่งประเทศไทยยินดีที่จะติดต่อขอการอนุญาตให้ ส่วนกฎเกณฑ์อื่น ๆ นั้นทางสมาคมกล้วยไม้แห่งประเทศไทยจะช่วยเหลือแนะนำท่าน เพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นการรักษาศักดิ์ศรี ของนักนิยมกล้วยไม้คนไทยอีกด้วย

เนื่องจากข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการสากลในด้านนี้ ข้าพเจ้าได้เสนอขอคิดเห็นต่อที่ประชุมกรรมการอำนวยการของสมาคมกล้วยไม้แห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๓

มีนาคม ๒๕๐๙ นี้ว่าน่าจะได้มีคณะกรรมการเพื่อพิจารณาและเสนอความคิดเห็นแก่คณะกรรมการวิชาการ แทนที่ข้าพเจ้าจะดำเนินการแต่เพียงผู้เดียว และที่ประชุมได้อนุมัติให้เชิญ นายปวิณ ปุณศรี อาจารย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ ดร. ทศนีย์ หงส์ลลิตารมณีน นักวิชาการ กรรมการกลุ่กรรมาร่วมในคณะอนุกรรมการชุดนี้ ทั้งเพื่อเป็นที่ปรึกษาของข้าพเจ้าในอันที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนาวงการกล้วยไม้ของโลก ซึ่งผลงานชิ้นนี้จะได้เป็นเกียรติประวัติแก่ประเทศไทยในงานด้านนี้ด้วย

การประชุมมลก้วยไม้บองโลก

ขณะนี้ บางท่านคงจะได้ทราบแล้วว่า การประชุมมลก้วยไม้ของโลก ครั้งที่ ๕ ซึ่งได้จัดให้มีขึ้น ณ ลอนบีส อารีน่า นครลอสแอนเจลิส มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกาตั้งแต่วันที่ ๑๑ ถึงวันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งเพิ่งจะผ่านพ้นมาไม่นานนี้ ข้าพเจ้าได้รับเชิญเป็นทางการให้เข้าร่วมการประชุมและเสนอผลงานวิจัยและเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับกล้วยไม้ไทยในที่ประชุมในนามของผู้แทนไทย และได้รับแต่งตั้งให้อยู่ในคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของสากลฯ จึงใคร่จะขอถือโอกาสชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมของโลกในแขนงนี้ให้ผู้ที่สนใจได้เข้าใจพอเป็นสังเขป ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งซึ่งมีกล้วยไม้ป่าสวยๆ งามๆ เป็นที่สนใจของวงการกล้วยไม้ของโลกอยู่มาก และในระยะหลังๆ นี้ ประเทศไทยยังได้รับเกียรติให้มีผู้แทนเข้าร่วมในคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ โดยได้รับการคัดเลือกตัวบุคคลจากวงการสากลโดยตรง และประเทศไทยอาจจะต้องมีโอกาสรับภาระในการจัดชุมนุมกล้วยไม้ของโลกสักวันใดวันหนึ่งในอนาคตก็เป็นได้

การประชุมมลก้วยไม้ของโลก เกิดขึ้นจากความคิดเห็นของนักกล้วยไม้ส่วนใหญ่ของโลก เพื่อเป็นการส่งเสริมและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ที่ได้จากผลงานวิจัย และประสบการณ์

ต่าง ๆ ประการหนึ่ง เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างชาติประการหนึ่ง และส่งเสริมการพัฒนาอีกประการหนึ่ง นอกจากนั้น การจัดงานครั้งนี้ ยังได้ช่วยส่งเสริมให้มีผู้สนใจกล้วยไม้เพิ่ม ปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ พร้อม ๆ กับการเพิ่ม จำนวน ผู้ประกอบธุรกิจ การค้า กล้วยไม้ เป็น อาชีพคู่กันไป อนึ่ง ได้มีการประชุมตกลงกันในการจัดงานครั้งที่ ๑ ว่างานชุมนุมกล้วยไม้ของโลกนี้ จะจัดให้มีขึ้นทุก ๆ สามปี เพื่อเปิดโอกาสให้การเตรียมงานแต่ละครั้งได้เป็นไปอย่างรอบคอบและรัดกุม เหมาะสม ส่วนสถานที่จัดงานนั้น ให้หมุนเวียนเปลี่ยนไปตามประเทศต่าง ๆ โดยมีหลักเกณฑ์การ พิจารณาย่อยหลายประการคือ ประการแรก จะต้องเป็นประเทศในค่ายการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตยที่มีฐานะทางการเมืองและทางเศรษฐกิจมั่นคงถาวรและปลอดภัย ประการที่สอง จะต้องเป็น ประเทศที่มีกิจกรรมและสภาวะเกี่ยวกับกล้วยไม้เป็นที่น่าสนใจอย่างเพียงพอ เพื่อนักทัศนศาสตร์ที่สนใจ กล้วยไม้จะได้มาศึกษาหาความรู้และความบันเทิงได้อย่างคุ้มค่า ประการที่สาม เป็นประเทศที่มีสถาบัน ดำเนินกิจกรรมเรื่องกล้วยไม้เป็นที่รับรองของวงการกล้วยไม้สากล และ ประการที่สี่ ควรจะเป็นสถานที่ซึ่งมีสิ่งที่น่าสนใจอื่น ๆ สำหรับนักทัศนศาสตร์เพื่อเป็นผลพลอยได้ อนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางที่จะให้ท่านผู้ สนใจได้พิจารณาถึงสภาพของประเทศต่าง ๆ ที่ได้จัดให้ มีการชุมนุมกล้วยไม้ของโลก มาแล้ว จึงใคร่ จะขอถือโอกาสนำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้คือ

การประชุมกล้วยไม้ของโลก ครั้งที่ ๑ ได้จัดให้มีขึ้น ณ เมืองเซนต์หลุยส์ มลรัฐมิสซูรี สหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ. ๑๙๕๔ (พ.ศ. ๒๔๙๗)

การประชุมกล้วยไม้ของโลก ครั้งที่ ๒ ได้จัดให้มีขึ้น ณ นครโฮโนลูลู มลรัฐฮาวาย สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. ๑๙๕๗ (พ.ศ. ๒๕๐๐) โดยมี มหาวิทยาลัยฮาวาย สมาคมกล้วยไม้ อเมริกัน และ สมาคมกล้วยไม้ฮาวาย เป็นเจ้าภาพร่วมกัน

การประชุมมกกล้วยไม้ของโลก ครั้งที่ ๓ ได้จัดให้มีขึ้น ณ นครลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในปี ค.ศ. ๑๙๖๐ (พ.ศ. ๒๕๐๓) โดยมี สมาคมกล้วยไม้อเมริกัน สมาคมนักปลูกกล้วยไม้แห่งประเทศไทยอังกฤษ และ สมาคมพืชกรรมแห่งประเทศไทยอังกฤษ เป็นเจ้าภาพร่วมกัน

การประชุมมกกล้วยไม้ของโลก ครั้งที่ ๔ ได้จัดให้มีขึ้น ณ นครสิงคโปร์ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการจัดงานประชุมมกกล้วยไม้ของโลกขึ้น ณ ประเทศในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันเป็นแหล่งกำเนิดกล้วยไม้ส่วนใหญ่ของโลก ในปี ค.ศ. ๑๙๖๓ (พ.ศ. ๒๕๐๖) โดยมีสมาคมกล้วยไม้อเมริกัน พืชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทยอังกฤษ และ สมาคมกล้วยไม้แห่งมาเลเซีย เป็นเจ้าภาพร่วมกัน

การประชุมมกกล้วยไม้ของโลก ครั้งที่ ๕ ซึ่งฟังจะเสร็จสิ้นไป ณ นครลอสแอนเจลิส มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ในระหว่างวันที่ ๑๑ ถึง ๒๐ เมษายน ค.ศ. ๑๙๖๖ (พ.ศ. ๒๕๐๙) โดยมีสมาคมกล้วยไม้อเมริกัน พืชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทยอังกฤษและสมาคมกล้วยไม้แห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกาเป็นเจ้าภาพร่วมกัน

การกำหนดประเทศที่จะใช้เป็นที่จัดงานชุมนุมในครั้งต่อ ๆ ไปนั้น เป็นมติของที่ประชุมกรรมการ ฝ่ายธุรกิจของการประชุมในครั้งนั้น ซึ่งที่ประชุมใหญ่ในครั้งนั้นได้ลงมติเห็นชอบด้วยแล้ว ก่อนปิดการประชุม ประเทศที่ประสงค์จะให้มีการชุมนุมกล้วยไม้ของโลกขึ้นในประเทศของตน จะต้องส่งหนังสือเชิญอย่างเป็นทางการให้ที่ประชุมพิจารณา ดังจะเห็นได้ว่า ในการชุมนุมกล้วยไม้ของโลก ครั้งที่ ๔ ณ นครสิงคโปร์นั้น ได้มีผู้แทนสองประเทศส่งหนังสือเชิญให้การชุมนุมกล้วยไม้ของโลก

ครั้งที่ ๕ จัดขึ้นในประเทศของตนคือ มลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา ประเทศหนึ่ง และ
ออสเตรเลียอีกประเทศหนึ่ง แต่เนื่องจากการพิจารณาของที่ประชุมครั้งนั้น ได้ลงความเห็นให้จัดการ
ชุมนุมกล้วยไม้ของโลก ครั้งที่ ๕ ขึ้นในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ตามการเชิญของผู้แทนสหรัฐอเมริกา
ผู้แทนออสเตรเลียจึงเป็นฝ่ายถอนการเชิญโดยมารยาท ดังนั้น ในการชุมนุมกล้วยไม้ของโลก ครั้งที่ ๕
จึงได้ลงมติให้งานชุมนุมกล้วยไม้ของโลกครั้ง ๖ ซึ่งจะขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๖๙ (พ.ศ. ๒๕๑๒) นั้น
ให้มีขึ้นในประเทศออสเตรเลีย

งานชุมนุมกล้วยไม้ของโลก แบ่งประเภทงานออกเป็น ๔ ส่วนใหญ่ ๆ คือ

๑. การปาฐกถา ได้มีการเชิญนักกล้วยไม้ ทั้งที่เป็นนักวิชาการ นักกล้วยไม้สมัครเล่นที่
มีประสบการณ์เป็นที่ยอมรับกันในวงการ และ นักกล้วยไม้อาชีพ บรรยายผลงานวิจัย ข้อสังเกตและ
ความคิดเห็นทางวิชาการ และ ประสพการณ์ต่าง ๆ ที่ได้พบมา แบบการประชุมทางวิชาการทั่ว ๆ
ไป การปาฐกถานี้ จะดำเนินติดต่อกันเป็นเวลาประมาณ ๓ วัน โดยมีการจัดเรื่องที่จะบรรยายไว้เป็น
หมวด ๆ เพื่อผู้สนใจในแขนงหนึ่งแขนงใดจะได้รับความสะดวกในการเลือกเข้าฟังได้ และเป็นการ
สะดวกในการบริหารงานในส่วนนี้ด้วย

๒. การแสดง มีการจัดแสดงกล้วยไม้ ทั้งการแสดงในด้านวิชาการโดยใช้ของจริงการ
แสดงจัดกล้วยไม้ในเนื้อที่ขนาดต่าง ๆ การตกแต่งกล้วยไม้เป็นแบบสวน และการแสดงคุณภาพของ
กล้วยไม้ โดยมีการตัดสินแบบประกวด การตัดสินแบบจัดมาตรฐานคุณภาพเป็นรายต้น ซึ่งรวมกล้วย
ไม้ที่ส่งจากทั้งในและต่างประเทศ กรรมการตัดสินสำหรับงานชุมนุมกล้วยไม้ของโลกนั้นแต่งตั้งขึ้นจาก
กรรมการตัดสินกล้วยไม้ผู้ทรงคุณวุฒิจากประเทศต่าง ๆ รวมกันกับกรรมการภายในประเทศ และแบ่ง

แยกกันรับผิดชอบตัดสินเป็นหมวด ๆ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน และจะต้องประกาศรายชื่อกรรมการตัดสินในแต่ละหมวดให้ประชาชนทราบในสมุดคู่มือการแสดงด้วย การแบ่งหมวดหมู่และประเภทการแสดงกล้วยไม้ จะต้องประกาศให้ประชาชนทราบทางสมุดคู่มือเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๖ เดือน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบและเตรียมตัวในการจัดส่งกล้วยไม้เข้าแสดงตามประเภทต่าง ๆ ที่ได้เปิดไว้ พร้อมทั้งระบุรางวัลของแต่ละประเภทไว้อย่างชัดเจน

๓. การทัศนอาจร มีการเปิดบริการทัศนอาจรเป็นสาย ๆ เป็นการทัศนอาจรตามสถานที่เสี่ยงกล้วยไม้ จุดที่น่าสนใจสำหรับนักกล้วยไม้ และ การทัศนอาจรตามสถานที่ที่น่าสนใจสำหรับนักทัศนอาจรทั่ว ๆ ไป และอาจมีการจัดบริการบ้นเหิงระหว่างทาง เป็นครั้งคราว บริการทัศนอาจรสายต่าง ๆ เหล่านี้จะถูกระบุไว้อย่างชัดเจนในประกาศซึ่งปรากฏอยู่ในสมุดคู่มือ ว่า สายไหน ไปทัศนอาจรที่ใด เวลาเท่าใด ค่าบริการเท่าใด

๔. การบ้นเหิง มีการจัดงานเลี้ยงสำคัญ ๆ การแสดงต่าง ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมและอาจจะเป็นสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ สำหรับนักทัศนอาจรจากต่างดิน

ดังนั้น เมื่อมีการจัดงานชุมนุมกล้วยไม้ของโลกขึ้นในประเทศใด ประเทศนั้นจะได้รับผลดีหลาย ๆ ด้าน นับตั้งแต่ประชาชนผู้สนใจกล้วยไม้จะได้มีโอกาสเข้าฟังการปาฐกถาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ได้ชมการแสดงกล้วยไม้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และได้มีโอกาสเห็นพันธุ์กล้วยไม้ใหม่ ๆ แปลก ๆ จากดินต่าง ๆ ของโลก และถ้าหากกล้วยไม้ต้นใดของประชาชนในประเทศได้รับประกาศนียบัตรแสดงคุณลักษณะในการแสดง ก็เป็นการสนับสนุนให้กล้วยไม้ต้นนั้นได้ใช้เป็นพันธุ์ ผลិតลูกผสม ออกจำหน่ายเป็น การปรับปรุงคุณลักษณะพันธุ์ ไม้ในประเทศและแม้จะจำหน่ายก็จะมีรายได้ดีกว่าพันธุ์ ไม้ที่ผสมจากพ่อแม่

พันธุ์ ธรรมชาติ นอกจากนั้น นักกล้วยไม้ในประเทศยังจะได้มีโอกาสรู้จักคุ้นเคยกับนักกล้วยไม้จากประเทศต่าง ๆ เป็นการเพิ่มพูนสัมพันธไมตรีและความเข้าใจอันดีต่อกันตลอดจนเป็นการหาตลาดการค้ากล้วยไม้ในต่างประเทศให้แก่ประชาชนในประเทศในอนาคต ประการสุดท้ายก็คือผลได้จากด้านการทัศนอาจร ในการจัดงานชุมนุมกล้วยไม้ของโลกครั้งที่แล้ว ๆ มา ปรากฏว่ามีการจัดซึ่งขยายวงใหญ่ขึ้นมโหฬารยิ่งขึ้น มีนักกล้วยไม้มาจากประเทศต่าง ๆ มากขึ้น จากการจัดที่นครสังคโปร์ปรากฏว่ามีนักกล้วยไม้จากต่างประเทศมาร่วมชุมนุมเกือบหนึ่งพันคน เมื่อรวมกันกับนักกล้วยไม้ในมาเลเซียที่ลงทะเบียนเข้าประชุมเป็นจำนวนกว่าสองพันห้าร้อยคน ส่วนพวกที่มาชมการแสดงโดยมิได้ลงทะเบียนเข้าประชุมยังมีจำนวนอีกมากมาย บริการทัศนอาจร และสินค้าซึ่งผลิตขึ้นภายในประเทศซึ่งเป็นที่น่าสนใจของชาวต่างประเทศ ตลอดจนบริการโรงแรม และเรืออูโปโคบริโคค ได้มีโอกาสทำรายได้มิใช่น้อย สำหรับการชุมนุมกล้วยไม้ของโลก ครั้งที่ ๕ ณ นครลอสแอนเจลิส ซึ่งเพิ่งเสร็จสิ้นไปได้ทราบว่า มีผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมงานกว่าสองพันคน ผู้ที่ลงทะเบียนเข้าประชุมนี้ ต้องเสียค่าลงทะเบียนตามระเบียบ ซึ่งเงินจำนวนนี้ เป็นเงินทุนจัดงานที่คณะกรรมการจัดงานจะได้เป็นการล่วงหน้า นอกจากผู้ลงทะเบียนแล้ว ยังปรากฏว่า ในระหว่างงาน ได้มีผู้สมัครเข้าชมงานแสดงกล้วยไม้ของโลกครั้งละหลาย ๆ หมื่นคน โดยปกติการลงทะเบียนเข้าร่วมชุมนุม ๆ จะเปิดรับไม่ต่ำกว่า ๘ เดือนก่อนการจัดงาน ผู้ที่ลงทะเบียนเข้าร่วมงานชุมนุม มีสิทธิที่จะเข้าชมงานแสดงกล้วยไม้ของโลกได้ตลอดงานโดยมิต้องเสียค่าผ่านประตูอีก มีสิทธิที่จะเข้าฟังการปาฐกถาได้ตลอดงาน และได้รับสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ ที่รวบรวมเรื่องจากการปาฐกถาในที่ประชุมทางวิชาการ และเอกสารอื่น ๆ เท่าที่มี นอกจากผู้ลง

ทะเบียนแล้ว ยังปรากฏว่า เมื่อเสร็จการประชุม เอกสารทางวิชาการเหล่านี้ยังสามารถจำหน่ายไปยังบรรดานักกล้วยไม้ทั้งในและต่างประเทศซึ่งมิได้มาร่วมงานอีกมาก เงินรายได้โดยตรงจากการจัดงานเมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วซึ่งมักจะมีเหลือเป็นจำนวนมาก ที่ประชุมจะมอบให้แก่สถานวิจัยเรื่องกล้วยไม้ไว้เป็นทุนการวิจัยเรื่องกล้วยไม้สำหรับประเทศนั้น ๆ ประการสุดท้ายของประโยชน์ในการจัดงานก็คือ หากการจัดงานได้รับผลสำเร็จอย่างดี ก็จะนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศนั้น ๆ ในระยะยาว

อีกส่วนหนึ่งของงานชุมนุมกล้วยไม้ของโลก ซึ่งแม้ว่าจะมิได้เกี่ยวข้องกับประชาชนผู้สนใจกล้วยไม้โดยตรง แต่ก็โดยทางอ้อม จึงใคร่จะขอแนะนำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วย คือการประชุมคณะกรรมการทาง วิชาการ ในการ วางกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการ จัดทะเบียน ดังชื่อกล้วยไม้ ของ สากล คณะกรรมการชุดนี้ มีสมาชิกอยู่ ๒๕ นาย ซึ่งคัดเลือกจากนักวิชาการ ผู้แทนประเทศต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้แทนจากสหรัฐอเมริกา และ อังกฤษ สำหรับประเทศในทวีปเอเชียตะวันออกนี้ มีผู้แทนซึ่งได้รับเลือกเข้าร่วมอยู่ด้วยรวมสามประเทศคือ ไทย ญี่ปุ่น และมาเลเซีย ประเทศละหนึ่งคน คณะกรรมการนี้ได้ตั้งขึ้นเมื่อครั้งการประชุมกล้วยไม้ของโลกครั้งที่ ๒ ณ นครโซโนลลู มลรัฐยาไว และได้อธิโอกาสเปิดการประชุมทุกครั้งที่ มีการชุมนุมกล้วยไม้ของโลก เพราะเป็นโอกาสที่ผู้แทนประเทศต่าง ๆ ได้มาพบปะรวมกัน การประชุมคณะกรรมการนี้ จะประชุมเวลากลางคืน เพราะไม่ตรงกันกับงานประชุมส่วนกลางซึ่งสมาชิกในคณะ ฯ จะต้องมีการกิจอื่น ๆ ด้วย ผลการประชุมได้ช่วยให้การร่างกฎเกณฑ์ในการจดทะเบียนดังชื่อกล้วยไม้ ไม่ว่าจะเป็นชื่อลูกผสม หรือพันธุ์ และชื่ออื่น ๆ ได้ลุล่วงไปอย่างน่าพึงพอใจ อันจะเป็นทางหนึ่งในการป้องกันมิให้มีการสับสนในเรื่องชื่อต้นไม้ขึ้น

ได้ในอนาคต ในขณะที่ยังการกล้วยไม้ กำลังสนใจ ผสมพันธุ์ และผลิตลูกผสมกันเป็นการใหญ่ใน
ปัจจุบันนี้

ข้าพเจ้าได้รับฟังข้อเสนอของนักกล้วยไม้หลาย ๆ คนในประเทศไทย ในระยะไม่นานมานี้
ขอให้เชิญการชุมนุมกล้วยไม้ของโลกมาจัดในประเทศไทยเราบ้าง ในฐานะที่ข้าพเจ้ามีเสียงอยู่ในวง
การกล้วยไม้สากลโดยตรง ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นอุปนายกสมาคมกล้วยไม้อเมริกัน อันเป็นสมาคม
กล้วยไม้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเป็นสมาคม ฯ ที่เป็นผู้ริเริ่ม ตลอดจนให้การสนับสนุนในด้านการ
เงินและการดำเนินงานที่สำคัญที่สุดของวงการกล้วยไม้โลกก็น่าจะกระทำได้ เพราะน่าจะเป็นผลดีแก่
ประเทศหลาย ๆ ด้านด้วยกัน ทั้งในขณะที่ยังการจัดงานและในอนาคต อันที่จริง ข้าพเจ้าก็ได้มีความ
คิดเห็นเช่นเดียวกันกับท่านทั้งหลาย ในฐานะที่ข้าพเจ้าได้เคยพบเห็นและได้มีส่วนร่วมในการจัดงาน
นี้มาบ้างในต่างประเทศ ก็ใครจะขอกล่าวว่าสำหรับประเทศไทยเรานั้น ได้มีสภาพสิ่งแวดล้อม
ต่าง ๆ อำนวยให้แก่งการต้อนรับงานนี้อยู่หลายอย่าง เรามีพันธุ์กล้วยไม้ป่าที่สวยงาม ๆ งาม ๆ อยู่มาก
มายอย่างในประเทศอื่น ๆ ไม่มีเหมือน เรามีสถานที่ต่าง ๆ หลายแห่ง และการแสดงประจำชาติแบบ
ต่าง ๆ หลายแบบซึ่งแสดงถึงวัฒนธรรมประจำชาติอันเป็นที่น่าสนใจของนักทัศนอาจร แต่เรายังขาด
กิจกรรมอีกหลายอย่างซึ่งเป็นส่วนประกอบของการจัดงานนี้โดยตรง นั่นคือ ในปัจจุบันนี้วงการ
กล้วยไม้ของเรายังมีความมั่นคงไม่เพียงพอที่จะให้ความมั่นใจแก่ข้าพเจ้าได้ ในระยะเวลาที่ได้ผ่าน
มาแล้ว เราได้พยายามส่งเสริมกิจกรรมด้านนี้มาเป็นเวลานานพอสมควร หากเราได้มีความสามัคคี
กลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมี ความจริงใจกัน ร่วมมือร่วมแรงกันพอสมควรมาถึงบัดนี้
วงการกล้วยไม้ของเราควรจะได้ก้าวหน้าไปมากกว่าที่ได้เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทุกครั้งที่มีการชุมนุมกล้วย

ไม้ของโลก ทำให้ข้าพเจ้าอดคิดถึงวงการกล้วยไม้ของเราเสียมิได้ ความจริงแล้ว มิใช่งานนี้จะ
 เป็นแต่เพียงงานใหญ่อย่างที่ท่านทั้งหลายคิดเท่านั้น แต่มีทางที่จะเป็นได้ทั้งผลดีและผลเสียแก่ประเทศ
 ถ้าหากการจัดงานดีและเป็นผลสำเร็จอย่างงดงาม ก็ย่อมจะเป็นผลดีแก่ประเทศอย่างมากมาย แต่ถ้า
 หากไม่ดีไปกว่าที่เราได้จัดมาแล้วในประเทศอื่น ๆ หรือมีการพลาดพลั้งอย่างใดเกิดขึ้น ย่อมจะเป็น
 ผลเสียหายที่ติดตราแผ่นดินของประเทศไทยไปอีกนาน ดังนั้น เราจึงควรจะได้สังวรในเรื่องนี้ไว้
 ให้มาก การจัดงานชุมนุมกล้วยไม้ของโลก ที่นครสิงคโปร์เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๓ (พ.ศ. ๒๕๐๖)
 ซึ่งได้รับความสำเร็จอย่างงดงามยังอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้าเป็นอย่างดี นอกจากมีการแสดงกล้วย
 ไม้ที่มหิพาจากทั่วโลก และงานประชุมทางวิชาการกล้วยไม้ซึ่งได้จัดขึ้น ณ หอประชุมวิศตอเรีย
 อันโอ่อ่าในใจกลางนครสิงคโปร์อันเป็นสาระสำคัญแล้ว ตามบริษัทห้างร้านต่าง ๆ ตลอดจนภัตตาคาร
 ต่าง ๆ ได้พร้อมใจกันประดับประดาอาคารด้วยต้นและดอกกล้วยไม้สด ตามโรงแรมต่าง ๆ ซึ่งนัก
 ทศนาจรมหาพิภพอาศัย ก็เต็มไปด้วยต้นและดอกกล้วยไม้ตามสองข้างทาง ทั้งภายในและภายนอก
 อาคาร สมาคมเขียนภาพก็มีการแสดงและประกวดภาพเขียนกล้วยไม้พันธุ์ต่าง ๆ กรมไปรษณีย์ ฯ
 ก็ได้พิมพ์แสตมป์ภาพกล้วยไม้ออกจำหน่ายซึ่งปรากฏว่ามีประชาชนเรียงแถวซื้ออย่างแน่นขนัดทุก ๆ วัน
 เจ้าผู้ครองนครสิงคโปร์ได้ทรงกรุณาประทานเลี้ยงแก่ผู้แทน ประเทศในคำวันหนึ่ง และจัดงานราช
 อุทยานสโมสรรับรองผู้ลงทะเบียนประชุมทั้งหมดอีกวันหนึ่ง มีกองดุริยางค์เกียรติยศของทหารบรรเลง
 สองวงและการแสดงฟ้อนรำต่าง ๆ นอกจากนั้นยังเป็นการเลี้ยงรับรองจากบุคคลสำคัญของประเทศและวง
 การกล้วยไม้ทุกคืน ปิดท้ายด้วยงานราชอุทยานสโมสรของสุลต่านแห่งแคว้นยะโฮบาร์